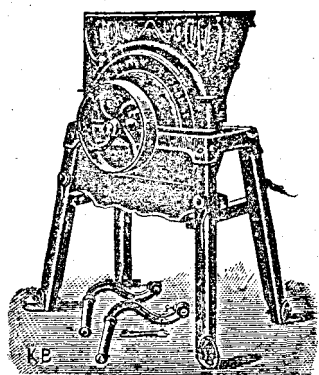

„KÜHNE” MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. MOSONBAN

elismert elsőrendű kivitelben szállít uradalmak és kisgazdák céljainak megfelelő mindenféle

mezőgazdasági gépet.

Idénygépek: szecskavágók, répavágók, hengeres-, tárcsás- és kövesdarálók, tengeri morzsolók kézi- és erőhajtásra, tengeri szártépők, gyök-mosógépek, takarmányfüllesztők.

Teljes takarmányberendezések

a legmodernebb kivitelben.

Helyszini felvétel és tervezés díjtalan.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

2012

MINDEN GAZDA

érdeke, hogy összes **gép- és motor** szükségleteinek beszerzésekor
az **E. K. A. R. T.**

Motor-, Gép- és Ipartelepek berendezési osztályától
kérjen ajánlatot.

I g a z g a t ó s á g:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

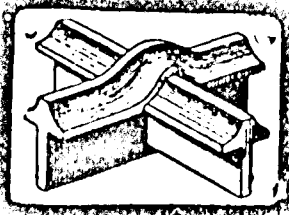
Telefon: 827. sz.

Távirati cím: "EKART"

NAGY JAVITÓMŰHELY

mindenféle rendszerű gépek javítására.

3033

Szab.

„Köpplinger”-rendszerű Idomvasablakok

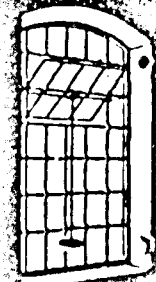
a legjobbak és a legolcsóbbak.

Egyedül gyártója ismeretessel és költségvetéssel díjtalanul szolgál.

vasszerkezeti és idomvasablakgyár

Telefon 55:72

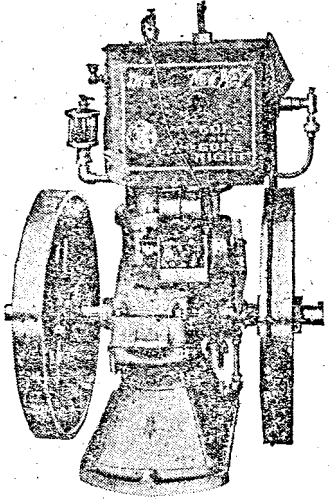
Leptér János Budapest, X., Asztalos Sándor-út 16.

1913. szeptember havában Kolozsvárott aranyéremmel kitüntetve. 1913. október havában Grázban állami ezüst- és kiállítási aranyéremmel kitüntetve.

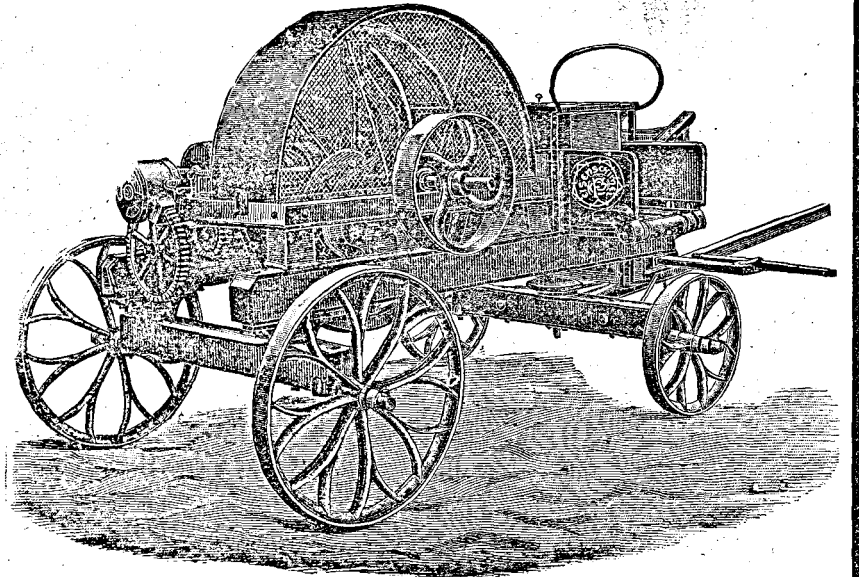
„NEW-WAY” benzinmótor

hűtőviz és csővezeték nélkül - - - a modern motorteknika legújabb vívmánya. 2 1/2-től 12 lóerőig.

2672

Szerkezete egyszerű és zárt;
por, piszok nem érheti, ezáltal
a motor hosszú élettartalmu.
A legkitűnőbb anyagból készítve!
Ideális üzem a mezőgazdaság
és kisipar részére!

Bárki által könnyen kezelhető!

Szeceksavágóink, Répavágóink és Darálóink

tökéletes szerkezetüknél fogva közkedveltségnek örvendenek.

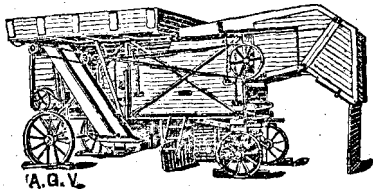
Árjegyzékkel készséggel szolgálnak:

BÄCHER RUDOLF — MELICHAR FERENC

Magyarországi vezérképviselő:

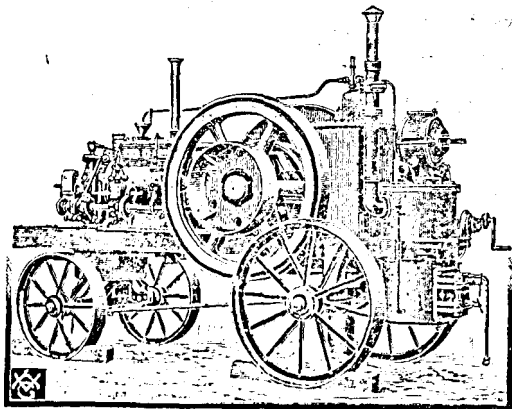
SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Teréz-körut 26.

Az állami gépgyár gyártmányai:

A.G.V.
Acélkeretű golyós-csapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerőszükséglet! és kenőanyag fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!

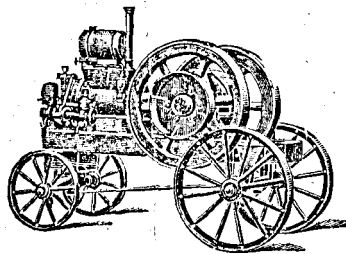
Szivógázlokomobilok

Ujdonság! Szabadalom!
Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés!
Könnyű kezelés!
Faszénfogyasztás óránként és lóerőnként kb. 480 gramm.
Földgázüzemre is alkalmasak!

Legújabb rendszerű szab.

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

Egyenletes működés! Tűzveszély kizárva!
könnyű kezelés!
Nyersolaj fogyasztás óránként és lóerőnként kb. 280 gramm.

Benzinlokomobilok

porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelephűtéssel ellátva.

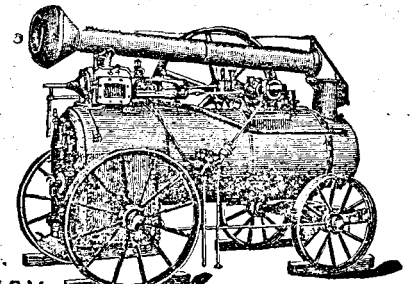
Megbízható üzem! Egyenletes járás!
Egyszerű kezelés Kevés benzinfogyasztás!

A losonci mezőgazdasági gépgyár gyártmányai: Losonci egyszerű és műtrágya szórával kombinált vetőgépek

Kalmár-féle rosták.

Resicai tükörcélekék. Tárcsaboronák és egyéb talajmivelő eszközök.

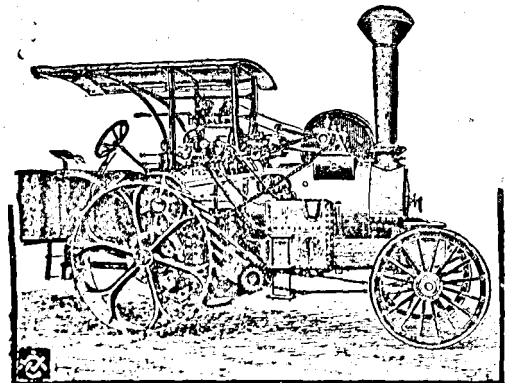
Érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld

A.G.V.
GŐZLOKOMOBILOK

10 légkörnyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerőszükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegtakarítás.

UTIMOZDONYOK

14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzeléssel! Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontatásra és szántásra alkalmasak.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körut 32.

Fiók-telepek: Nagyvárad, Debrecen, Tomosvár

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/4 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 188.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Vetőmagfelújítási kísérletek kolozsmegyei kisgazdák földjén	609
Pár szó hasznos madaraink védelméről. Irta: ifj. dr. Szentkirályi Ákos	610
Burgonyatermelési kísérletek Maros-Torda vármegyében 1913. évben. Irta: Gáspár József	614
Kisebb szakközlemények.	615
Egyleti élet.	615
Kormányintézkedések.	617
Vegyes közlemények.	617
Hirdetések.	

Vetőmagfelújítási kísérletek kolozsmegyei kisgazdák földjén.

Az 1913. év abnormis időjárása következtében Kolozsmegye sok községében is nem bírván 1913 őszén kalászosokat vetni, sok föld maradt ki, illetve azokat tavaszi vetésekkel igyekeztek lehetőleg hasznosítani. Az erdélyrészi gazdakörök kérésére a m. kir. földművelésügyi miniszterium felhatalmazta a marosvásárhelyi min. kirendeltséget, hogy kedvezményes áru és jó minőségű tavaszi kalászos s takarmány vetőmagvak kiosztásával segítsen az erdélyrészi kis- és középbirtokoságon, így 1913 tavaszán lefolyt (ca. 1 millió korona értékű) vetőmagkiosztás révén elérte, hogy minden reflektáns idejében megkapván az állami vetőmagot, e tavaszon *vetetlen föld nem maradt Erdély falvaiban*. Ezen vetőmagkiosztás során kolozsmegyei gazdakörök is kértek és kaptak a többi között tavaszi buza, tavaszi árpa és zab vetőmagot s miután ezen fajták más vidékről kerültek, kitűnő minőségben — *érdekelt*, hogy Kolozsmegye különböző termelési viszonyokká bíró 10 községében milyen sikerrel természetek ezen tavaszi kalászosokat — már a vetés után kérdőívekkel felkértem volt a gazdakörök vezetőit, hogy figyeljék meg az egész termelési év viszonyait s amennyire az érdekelt kisgazdák eszközeivel lemérhetők az eredmények: adjanak számot a terméseredményekről, amelyek három csoportban az alábbi táblázaton vannak összefoglalva:

Általánosságban a táblázat mind a három csoportjában igen változatosak a *termelési előfeltételek*. Már maga Kolozsmegye földrajzi elterüléséből is tulváltozatos helyi fekvés, talaj, éghajlati s határművelési viszonyokra következ-

tethető és ez mind nyilvánul a terméseredményeket mutató rubrikákban változó adatokban is. Az az egyben az egész megyéből egységes jelentés érkezett, hogy az idei esős, hűvös időjárásban a tavaszi kalászosok fejlődése is ingadozó volt s sokszor a minőséget megrontotta.

1. A *tavaszi buza* vetőmag egy része Csehország hegyes vidékeiről, más része éppen Erdélyből került, általán fontos volt a termelés sikeressége, mert vele kellett pótolni az ősszel üresen maradt őszi buzaföldeket. A kísérleti talajok az agyagnak változatai, a trágyaállapot elég kielégítő Györgyfalvát kivéve, viszont Bátoroson műtrágyát is használtak. Ugyanott volt a egalkalmasabb elővetemény (lóher) a többi helyen mindenütt tengeri vagy kalászos volt 1912-ben vetve, ez már kevésbé felelt meg, annál inkább mert tengeri után éppen csak egyszer szántanak itt buza alá, de ez nem is lehet másként az erdélyi 3-as nyomású földművelés rendszere mellett. A vetés átlagban április közepére, tehát még Erdélyben is késve következett be, hiszen éppen a tavaszi buza kívánja a korai elvetést, különben alig bir megbokrosodni és ha száraz nyár lett volna, kevésbé sikerült volna a kísérlet, de éppen a folytonos esőzés következtében *kinyult* a vegetáció, a növény meg birt bokrosodni, megfelelő termést is hozott, bár a minőség nem volt olyan mint a vetőmag.

Az *aratás* általán augusztus közepe táján következett be, sőt a magasabb helyen (Magyargyerőmonostor) szeptember közepéig, tehát 4 hónap kellett (sőt 5) a kifejlődésre.

A terméseredményeket igen változatosan közölték a kérdőíveken, mert vidékenként egy-egy kereszt (kalangya) kéve száma is változatos, de átlagban kat. holdanként 19 kereszt termést jelentettek, legtöbb (30) kereszt *Kisbácsban* termett. Következtesen súlyra is itt lett legtöbb termés (1050 kgr.) úgy, hogy ez a szám már jobb uradalmakhoz méltó, még őszi búzában is. Az átlag 647 kg: is kielégítő, tehát ez uttall nem volt éppen „*ravasz buza a tavasz buza*“, ugyan Ajtonban a csekély termést a vetőmag rovására írták, bár ebben a 626 méteres tengerszín feletti magasságban, elég zord fekvésben rosszul művelt agyagtalajban (melynek földszinén már állott az esőviz) a 300 kg-os minimumnak is örvendjenek! A minőség változatos lett, de a rozsdakár általános volt

2. A *tavaszi árpa* vetőmagja a Bácskából került s a termelési viszonyok ellentéteiből nem lett baj, mutatják a terméseredmények. Hogy miként fog 1914-ben az utántermés szuperálni? az igazán a jövő kérése. A vetést már március végén kezdték és április közepén végezték (a 10 községben); a kísérleti paraszt földek talaja itt is az agyagos fajta változatai, az elővetemény még mindig tengeri és kalászos, trágyát a földek 1911 és 1912-ken kaptak, az *aratás* augusztus hó első felében esett meg, két helyen szeptember elején — tehát ennél a kalászosnál is jól kitolódott a vegetáció (az Alföldön július közepén keresztben volt az árpa, sőt csépelették) — de ennek fejében igazán általán kielégítő a terméseredmények. A kereszt termésátlaga 20 drb. volt, de ez végtelen nagy luitüdők közepe, mert Szászfenesen 27 kereszt, Magyarókerékén csak 10 kereszt lett egy kat. holdan. Igaz a 2 termőhely között 403 méter a tengerszínfeletti magassági különbség s bár a differencia szemtermésben is meg van (875:700), mégis átszámítva kereszthozamra, a szászfenesi árpa keresztre csak 238 kg. esik, míg Magyarókerékén 70 kgr. Lehet, hogy itt a keresztkeveszáma nagyobb, de a 700 kgr. kat. holdankénti termés a tengerszín feletti 774 méteres (a Vlegyasa alján) *súlyosabb* lett, mint a szamosmenti jól kultivált alluvialis talajon. És egészen Magyarókeréke javára billen az érdem, mert itt igen szép szemtermést emleget a jelentés, amott pedig ázott, barna léhás lett a szem. Es. ha még idesoroljuk a szintén hegyvidéken fekvő Györgyfalva, Magyargyerőmonostor eredményeit — némi jelzést kaptunk, mely vidékeken lehetne az Erdélyszerte fejletlen árpatermelést sikeresen fejleszteni?

3. A *zab vetőmagot* szintén Bácskából az „*Angyalbándi pusztáról*“ kapta a kirendeltség, gyönyörű vetőmag volt, még gazdaköreink is általán elismerték az elsőrendűségét! Vetése szintén nem volt sietős (pedig praxi koromba valaha Debrecenben a homokon február végén is vetettünk — mert a földjét már az ősszel előkészítettük), a talajminőség egyezik az előbbienekkel, a trágya állapot szempontjából hátrább került, az előveteménye is a szokásos volt. Ennek az aratása esett a legkésőbbre. Augusztus végére és szeptember elejére, a mi különben az erdélyi zabföldeknél nem szokatlan!

A kereszt (termés) szám szintén erősen

HAZAI valamint POROSZ ZABTET

a legjobb minőségben és legelőnyösebb árban a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-u. 29. sz

szállít.

Kérjünk árajánlatot.
Téli szükségletünket
már most rendeljük meg

Kolozsmegyei falusi gazdakörök által 1913. év tavaszán végzett vetőmag felújítási kísérletek.

Sorszám	A község neve	A vetés ideje	A talaj minősége	Ufojára mikor trágyázták a táblát	Mi volt az elővetemény	Az aratás ideje	1 kat. holdon terméseredmény			A termés minősége	Jegyzet
							kereszt	kgm.	liter		
I. Kirendeltségi tavaszi buza kísérletek											
1	Magyargyerőmonostor	IV 16	közép kötött agyag	1911	őszi buza	IX/14	16	500	—	közepes	sok nyári eső miatt rozsdá
2	Györgyfálva	IV/15	kötött fekete agyag	1909	tengeri	VIII 4	24	1032	—	jó	az eső ártott
3	Szászfenes	IV/10	agyagos homok	1911	tengeri	VIII/10	27	585	810	közepes	sok rozsdá volt
4	Válaszut	IV/12	vályog	1911	tengeri	VIII/20	10	—	400	gyenge	sok eső után hirtelen szárazs.
5	Kide	IV/ 5	márgás agyag	1913	kapás	VIII/13	—	380	—	jó	hirtelen vált rosz időjárás
6	Kisbács	IV/10	vályog	1910	tengeri	VIII/20	30	1050	1350	jó	esőzés jól eloszlott, kedv. volt
7	Ajton	IV/18	agyagos	1912	tengeri	VIII/25	10	300	—	léhás	a magot okozzák
8	Bátos	III/15	vályog	mütr. 1913	lóhere	VIII/20	20	685	—	jó	kedvező időjárás
Átlag:							19	647	853		
II. Kirendeltségi tavaszi árpa kísérletek											
9	Magyargyerőmonostor	IV/20	mint fent	1911	őszi buza	IX/10	16	800	—	jó	mint fent
10	Györgyfálva	III/25	mint fent	1911	őszi buza	VIII/7	20	880	—	jó	vált idő ártott, 30% egérkár
11	Szászfenes	IV/20	homokos agyag	1912	t. répa	VIII/10	37	875	1295	ásott	sok esőben megbarnult a magtermés
12	Válaszut	IV/14	mint fent	1911	kapás	VII/28	12	1100	—	közepes	
13	Kide	IV/10	mint fent	1913	tengeri	VIII/10	—	500	—	jó	hideg, esős időjárás volt
14	Kisbács	IV 8	vályog	1910	kalászos	VIII/10	35	1320	—	tarka	sok eső volt
15	Ajton	IV/6	televényes agyag	1912	kapás	VIII 8	12	—	900	jó	jól sikerült
16	Bátos	III/29	könnyű agyag	1911	lóhere	VIII/10	19	1000	—	jó	jól sikerült
17	Magyarókeréke	IV/13	agyagos	1912	tengeri	VIII/4	10	700	—	igen jó	sikeres kísérlet
18	Sárvásár	III/29	fekete agyag	1910	kalászos	IX/9	13	—	1050	szép	esős, hűvös időjárás
Átlag:							20	896	1081		
III. Kirendeltségi zabvetőmaggal való kísérletek											
19	Magyargyerőmonostor	III/25	mint fent	1912	őszi buza	IX/19	20	700	—	szép	sikeres kísérlet
20	Szászfenes	IV/15	homokos agyag	1910	tengeri	IX/14	34	592	1312	közepes	szem term. kár
21	Kide	IV/28	köves agyag	1912	tengeri	VIII/18	—	720	—	jó	mint fent
22	Kisbács	IV/8	mint fent	1910	kalászos	VIII/28	30	1300	2000	jó	sikeres kísérlet
23	Bátos	III/15	könnyű agyag	1909	tengeri	VIII/16	—	900	—	jó	
24	Magyarókeréke	IV/2	agyagos	1909	zab	VIII/3	10	500	—	jó	
25	Sárvár	III/30	fekete agyag	1910	őszi buza	IX 4	14	—	1485	jó	
Átlag:							21	785	1599		

variál, az átlag 21 kat. holdanként; a kgr. termésátlaga 785 kgr., illetve ha a kisbácsi maximális adatot kiejtjük, 682 kgr. a kat. holdankénti átlagtermés. Még kielégítő — bár pld. uradalmakban jobb adatokat találunk — mégis valószínű, hogy a bácskai sikon termelt fajtáinak szokatlan volt a kolozsmegyei fensik, ám bátor a szalma fejmagasságig nőtt s a 16 ltr. termés is kielégítő, mégis valószínű, hogy a szem már nem bírt megsulyosodni. A csikmegyei származású zabok bizonyára jobban találtak volna — de ott se termelt elég 1912-ben.

Nem lehet tulkövetelő szemmel nézni a 10 kolozsmegyei gazdakör egyszerű jelentéseiből összerótt táblázat adatait — de az általam felállított kérdés tájékozására részben megfelelnek; részben arra akart szolgálni ez a *megfigyelési kísérlet*, hogy lassan-lassan a falu veze-

tőit és jobb gazdáit is rekapassuk állandó megfigyelésekre, feljegyzésekre s ellenőrző kísérletekre és meg akartam az én falusi barátaimmal győződtenni, hogy mennyire csal a *szem-mérték*. Igaz, a kisgazdának világszerte még ez a mértéke, pedig már a katonaságnál tapasztalatilag kioktatták, milyen csaloéka ez, mégis ha növényfélékkel, mütrágyákkal stb. akarjuk továbbra kísérletekre biztatni: csak úgy képes igazán meggyőződni a kísérlet lukratív eredményéről, ha azt matematikai mértékkel méri — azt se bánom ha vékával, kupával dolgozik is, csak mérjen — áu a méter törvény, törvény!

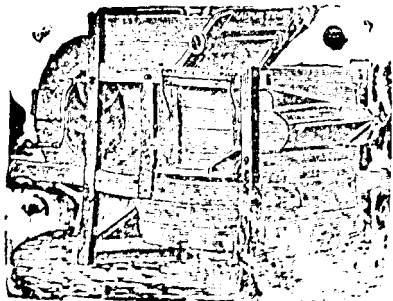
Dr. Cséser Lajos.

Pár szó hasznos madaraink védelméről.

Irta:

ifj. dr. Szentkirályi Ákos.

Lehullott az első hó. Erdőt, mezőt könnyű fehér lepel borítja és felette üjedt madár sereg kering. A meleg hótakaró, mely megvédi téli álmában a vegetációt az elfagyástól, nagy ellen-sége a madaraknak. Elzárja előlük az eleséget, bevonva a fák ágait, a szántás halmait, hol ezernyi bogárság huzódik meg. Varju, csóka és egyéb nagyobb testű, erősebb csőrű madár a hó alól is kiszedi eleségét, de a kis őszapó, cinege álla bizony fel kopik és ha be áll a fagy, megered egy éjszaka a testet lelket fagyasztó ölmos eső, ezernyi hasznos apró madár hanyatlik megdermedve a jeges hóra, ahol

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb eredeti „KALMÁR” rostát

sziveskedjék árjegyzéket kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

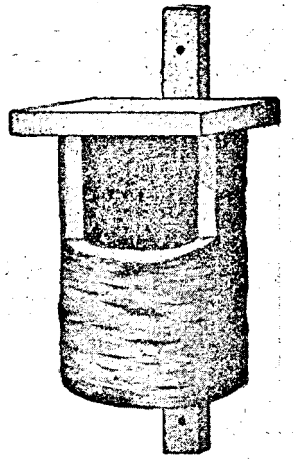
Vezérképviselő: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körút 32

nyomorultul elpusztul — nagy kárára a gazdáknak, kertésznek egyaránt.

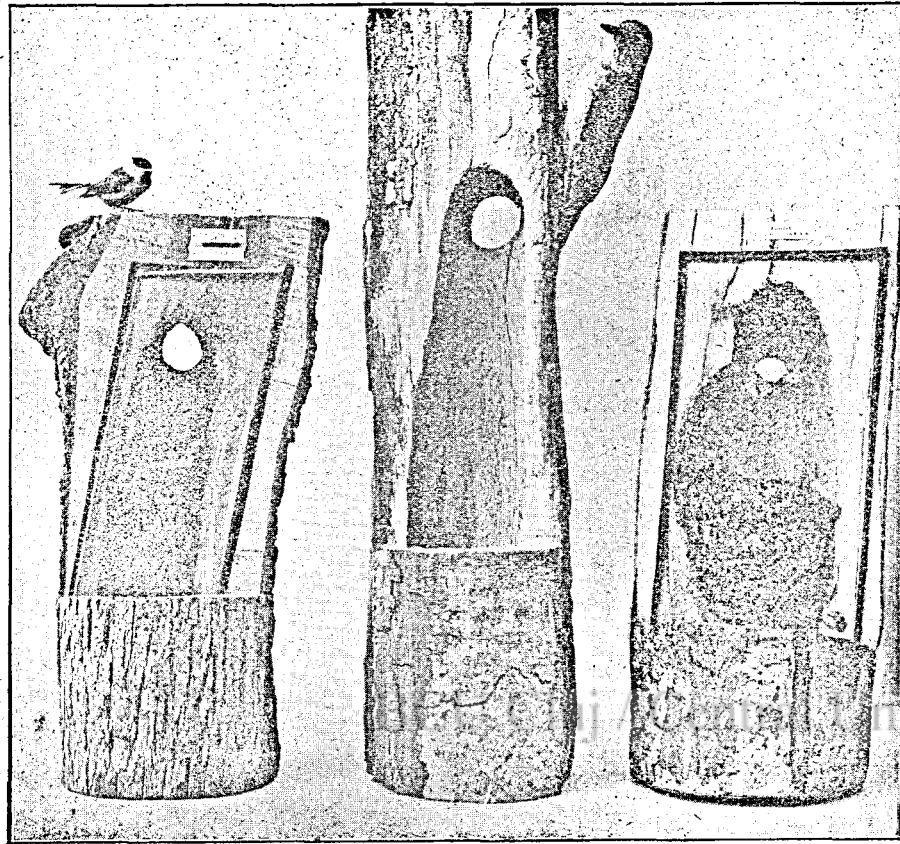
Ha közeleg a tél, valamennyi madár, ismerve a rá váró veszedelmeket, védő ereszt keres. A harkály fakapáncs egész nyáron, ősszel ilyen gyárt — neki könnyű elfoglalni a maga készített odut. De a többi hajléktalannak bizony jól körül kell nézni, hogy szállást találjon. Soknak falrepedés, ereszkiszögélés, másnak sziklaodu nyújt védelmet. A minket közelebről érdeklő hasznos kis madarak u. m.: az őszapó, királyka, nyaktekeres, kerti rozsdafarkú és nagy családú cinege féle, legkedvesebb bnyóhelye a gondos harkály és más éles csőrű

odu fog. tönkre menni, hány hasznos kis madár fog akkor hajléktalanná válni, ha nem lehetne emberi kézzel, a természetet lehetőleg hiven utánzó, mesterséges odut készíteni, az apró madarak befogására. És a nemes gondolatot, tett követte. Berlepsch János báró elkészítette az első mesterséges madár odut. Az első számtalan követte. A tapasztalat nagyobbodott, a kéz ügyesedett, a gép segítségül jött és mármár a természetet oly hűen utánzó mesterséges odvak készülnek, hogy egyetlen madár sem idegenkedik tőlük, sőt szívesebben raknak benne fészket, mint a gyakran nedves, piszkos fadodvakban. A fészekodvak a harkályodonak megfelelő zacskós üreggel készülnek, ke-
re-
rek bejárólukkal és külön deszka fedéllel, mely a tisztogatás céljából leemelhető.

tipusát különböztetjük meg, melyeknek jelzése: A, B, C és D. Az A minta a kis fakopáncs átlagos oduméretei nyomán készül. 29 cm. hosszú és 14—15 cm. átmérőjű kerges fatörzsdarab ez, melyben a zacskós fészkeüreg van furva. (3. ábra.) Ennek oldalába, a madár felkapázkodását megkönnyítő három párhuzamos vajat készítenek. A leemelhető deszkafedélhez, melyet a legújabb típusoknál domboru felületűre formálnak ki, — a röplyukig leérő fahorong van erősítve, mely megakadályozza a fedél előre csuszgátását. A B és D mintájú odu az előbbitől csak nagyságban tér el. Ezek az összes odulakó cinegéknek, csusz-
kák-
kának, fakuszóknak stb. szolgálnak fészkelő

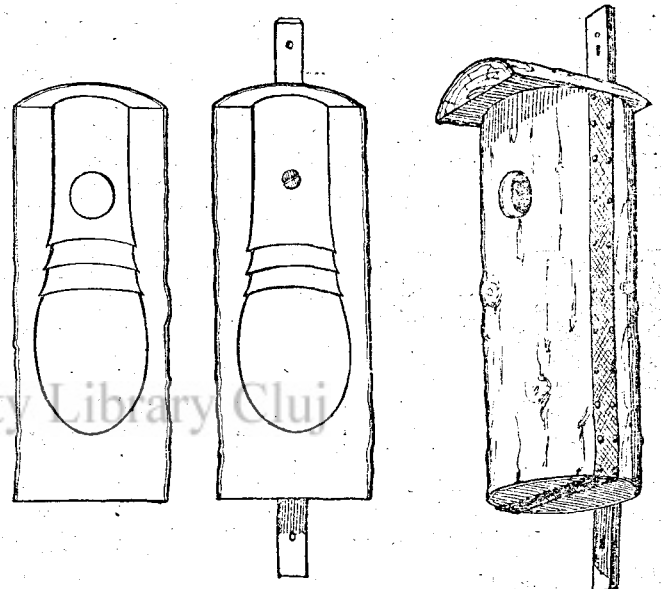

4. ábra. C minta.

1. ábra. — 1 Barátcinege fészke a nagy fakopáncs odvában. 2. A zöld küllő odva. 3. Csuszkafészkek a nagy fakopáncs kikorhadott odvában, szűkre tapasztott röplyukkal.

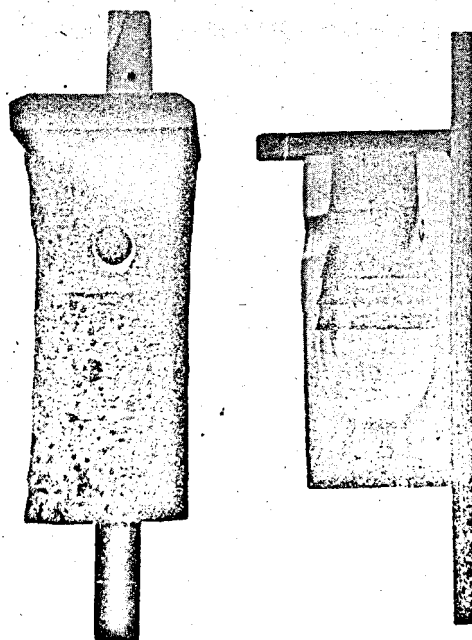
A mesterséges fészkek odvaknak négy

5. ábra. Házilag készült fészekodu. B minta.

faács által vájt faodu, amilyen készül fölös számban elegendő, csak ki ne pusztítsa azokat az ember, hivatkozva a karcsu dereku, éptestű fák szépségére. Sajnos azonban, hogy az erdő, kert és parkrendezés nevében ez a hivatkozás a kelleténél is többször előfordul. A százados fák törzse a fejsze csapásai alatt ledől és a hatalmas ágak belsejéből napfényre kerül a harkály vájta odu, benne barátcinege, csuszká, vagy más hajléktalanná tett kis madár biztos menedéket, melag otthont nyújtó fészke. A „végrehajtó“ ki teszi az utcára, rá bizva szegényt az emberi könyörületességre. Pár ilyen kilakoltatott fészket rejtő, természetes odut mutat be képünk (1. ábra), melyeket a tanulni vágyó emberi kéz felszedett, kikészített és a gondolkodó emberi ész, az így teljesen szemlélhetővé tett alkalmatosságot jól megfigyelve, nemes gondolatra jött.

Kétségtelen, hogy a kultura előhaladásával mind több és több ily természetes madár

2. ábra.

3. ábra.

A mesterséges fészekodu szerkezete. A minta.

helyül. A szürke légykapó, fehér barázdabillegető és még egy pár barátja tágabb bejárati odut kíván. Ezek számára készül a C mintájú mesterséges odu. (4. ábra.)

A leirt fészekodvakat az e célra szerkesztett furógépekkel készítik. Magyarországon az „Első Magyar fészekodu gyár Debrecen, Margit-fürdő“ foglalkozik ezek gyártásával. De házilag is lehet ezeket készíteni. Nem kell hozzá egyéb csak egy kis kezűesség, türelem s néhány minden gazda ember házatáján található kézi eszköz. Ilyen házilag előállított odut mutat az 5-ik képünk is (5. ábra). Hosszában átfűrészelt, 41 cm. hosszú, 16 cm. átméretű tönkből áll ez. Mind két oldal kanalas vésővel kivájva és horgony bádoggal össze erősítve.

Aki szereti figyelni a madarakat, tapasztalhatta, hogy némelykor falrepedésekből röppen ki némelyik. Sőt fiókat is láthat ott, csupasz kis fejét nyújtogatva, vagy ha nagyon mélyre nyulik a repedés, hallhatja a

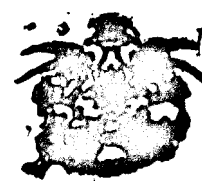
Lognagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kszelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódlai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

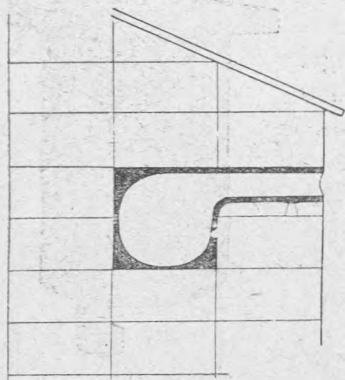

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli raktára.

belsejéből kitörő hol vidám, hol meg bánatos csipogást.

Kétségtelen tehát, hogy a falüreg is nyújt természetes fészkelő alkalmatosságot madarainknak. Ezt is előállíthatjuk mesterséges uton, kerünk határoló máladozó kőfalba, egy-két kiszedett kőcokca helyébe, vagy kerti lakóházunk

falába, esetleg a kapubálványba már eleve beépíthetünk ilyen üregeket, cementtel készítve a fészkelő helyet. (6. ábra.)

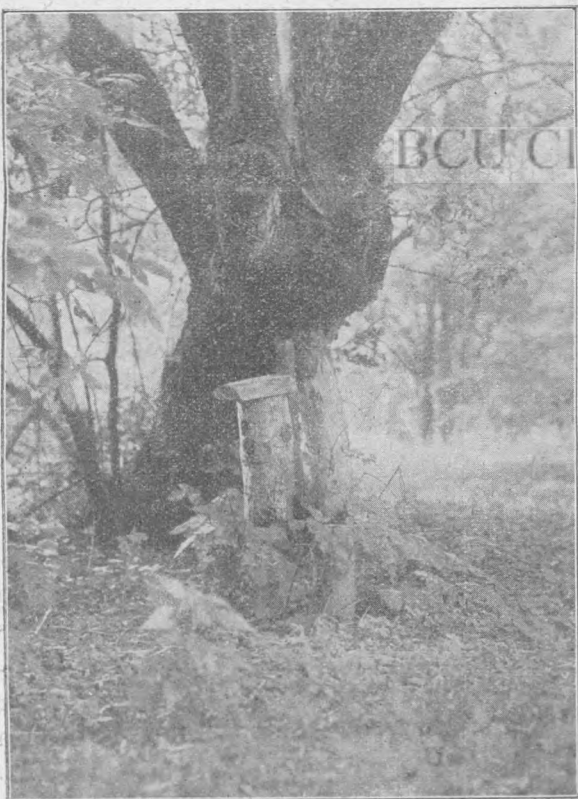
Mindezen alkalmatosságok egyaránt alkalmasak hasznos kis madaraink védelmére a téli idő vi-

6. ábra. Téglaoszlopba épített fészkekodu.

szontagságai ellen és alkalmasak a fészkek rakásra, a fióka nevelésre, ha elment a hó és kibomlik a farügye.

A kellő módot nem nehéz megtalálni, csak figyelő szem és meleg szív kell hozzá. Az ezekkel rendelkező ember nem fog hiába való munkát végezni.

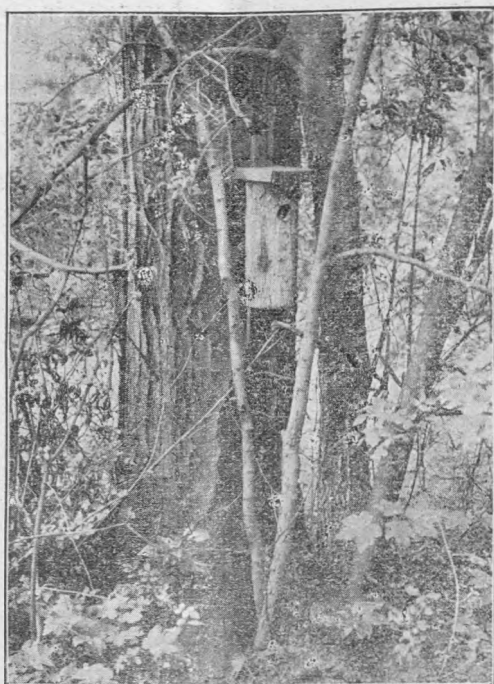
Megfigyelés mutatta meg azt is, hogy mily magasra célszerű a mesterséges odut el-

7. ábra. A-odu, 30 cm. magas, költött benne 1908-ban szécinege, 1909-ben mezei veréb.

helyezni, hogy bele ne telepedjen a hasznos madarak ellensége: a veréb. Legajánlatosabb csendes helyen az 1-2 méter, emberjárta helyen a 3-4 méter magasságban való elhelyezés, Sőt próbából alacsonyabban is lehet az odut felerősíteni, mint ezt a 6. sz. ábra mutatja, de sajnos ez se sokat ér. A szemtelen veréb, bátorsága megnövekedvén, ezt is elfoglalja. Néha érdekes díjbirkozás fejlődik ki a már benn lakó cinege és a veréb között, az odu birásáért. Az odu tetején kezdődik a jelenet s folytatódik a földön, élénk hempergőzés, egymást cibálás közepette,

Mindamellet az ábrákon (7-8.) bemutatott, alacsonyan való elhelyezésnek megvan az a nagy előnye, hogy az igen ajánlatos őszi odutisztozat's és a tavaszi meg a nyári veréb-fészkek

8. ábra. B-odu, 1 1/2 m. magas, fészkelte benne 1907-ben mezei veréb 3-szor, költött 1908-ban szécinege, 1909-ben szécinege.

„odakint tágasab“-bá tétele meg van könnyítve, nem kell hozzá létra.

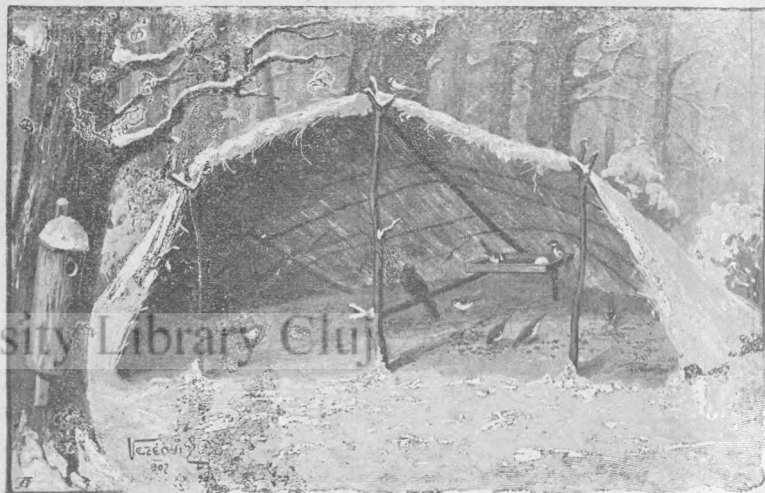
Tudjuk tehát most már azt, miképpen lehet az odvas fák kivágásával hajléktalanná tett, szorgalmas kis rovarpusztító madarainknak menedéket, fészkelő alkalmat nyújtani.

Ez a gondoskodás ősszel vezet a legbiztosabban célunkhoz, de elérjük azt tavasz idején is. Akit előrelátó esze és meleg szíve a madarak védelmére ösztönöz telető idején is fontos teendőket talál. Enni adni a kis didergő hadnak, de oly módon, hogy az asztal min-

dig terítve álljon és minden alkalommal megközelíthető legyen. És védelmet nyújtson, ha kell, a lakmározó vendégeknek. Az ilyen célszerű asztalterítésnek legegyszerűbb, mindenki által könnyen elkészíthető módját a 9-ik kép mutatja. Ez az etető eresz. Elkészítéséhez nem kell magyarázat. A rajzoló ügyes ironja éppen azt a jelenetet örökítette meg, midőn a kis cinegék vidám szökellések között fogyasztják amit a jó szívu ember nekik adott.

Az asztalterítés minden esetre fontos dolog, de nem kevésbé fontos meghatározni, hogy mit kell az asztalra tenni

Állapítsuk meg tehát a madár-étrendet. Olajos magvak és zsiradék. Ez a fő táplálék. Tálalhatjuk külön-külön, vagy együtt a kettőt. Ez utóbbi a célszerűbb. Össze szedünk kendermagot, tökmagot, napraforgó magot és ezeket olvasztott faggyuba ágyazzuk. Ha megkeményedett, letörünk belőle egy ökölnyi darabot és oda tesszük az asztalra. Ez a „madárkalács“. Melléje tehetünk maradék húst is, csak tejbe vagy vízbe áztatott kenyeret ne tegyünk, mert az megsavanyodván, ártalmas lehet a madarakra

9. ábra. Etető-eresz.

Az előbb leirt etető eresznek azonban az a nagy hibája, hogy ha nem takarítjuk minden alkalommal, könnyen eltemeti a hó és így célt nem érünk vele. Éppen ezért ajánlatosabb a 10-ik képen látható, magasabb állványu „Etető kunyhó“ alkalmazása. Nagy előnye ennek, hogy az üveg kerettel allátható asztalka védve van szélről, hótól, esőtől s mivel kátrányos papírral van fedve beázása kizártnak tekinthető. Alsó, szalmával bekerített része sok madárnak nyújthat védelmet hó fuvás idején. Közepébe helyezzük, csalogatóul, az elmaradhatatlan napraforgó tányért.

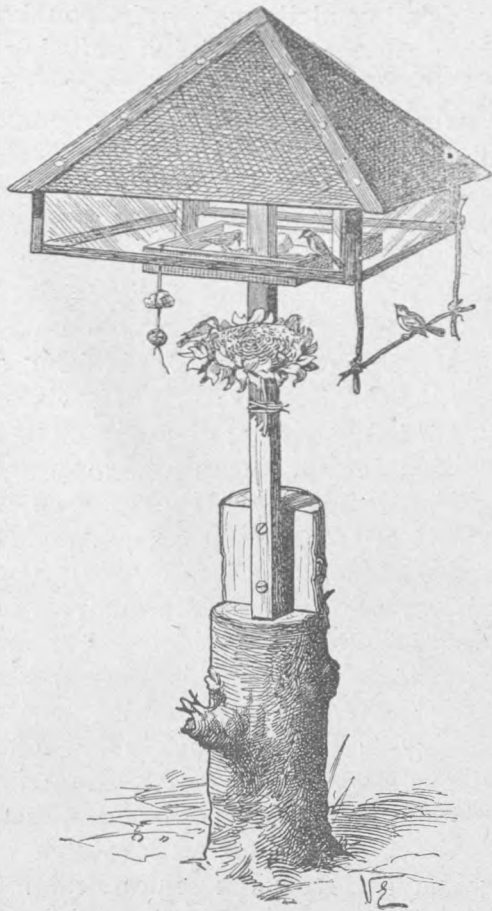
Ennek a készüléknek csak az a hátránya, hogy meglehetősen sok fa anyag kell hozzá, mely körülményen segít az egyfőben álló Berlepsch mintájú ugynevezett „galamb-ducz“ etető, mely az összes eddigi etető minták előnyeit egyesíti magában. (11 ábra) Furáshoz, faragáshoz keveset értő gazda is elkészítheti, aránylag kevés anyagból.

Felesleges hozzá magyarázatot írni, csak figyelmesen meg kell szemlélni átmetseti képét (12 ábra).

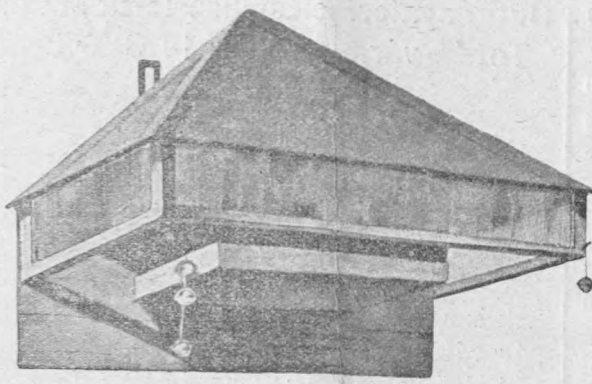
Valamivel kevesebb eledelt fogad magába de a célnak tökéletesen

10. ábra. Etető-kunyhó.

11. ábra. Galambdúc-etető.

13. ábra. Etető-szekrény.

élet kedves jeleneteiben akarunk gyönyörködni a kertre néző ablak párkányára állítsunk apró fenyőfácskákat, melyeket az említett magvak és olvasztott faggyu keverékével öntöttünk le, a köztük kifeszített zsinagra megdiót, tökmagfűzért akasztunk.

Mindezen berendezések igen alkalmasak a hasznos madarak oda csalogatására és kertünkben való megszoktatására.

Tavasszal és nyáron, a fészkelési alkalmak nyújtása mellett, gondoskodnunk kell ivóvizről. Lehetőleg oly itató készüléket kell készítenünk melyek fürdésre is alkalmasak.

Tudvalevőleg a fürdés alkalma igen nagy vonzerővel bír madarainkra.

Ily fürdő készüléket egy pár téglával és kevéscement segítségével könnyen előállíthatunk. (14 ábra.)

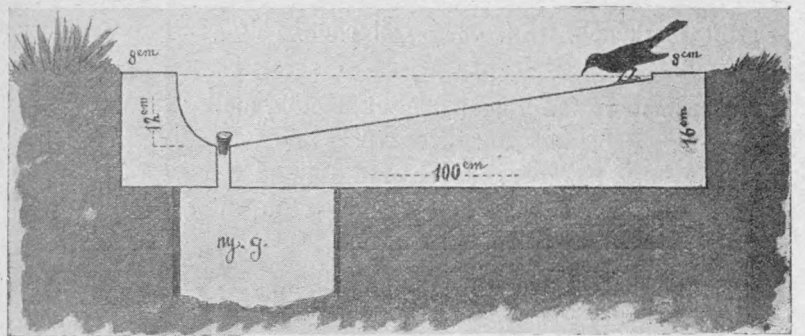
Az itató aljára nyelő gödröt helyezünk el, melybe a víz naponként leereszthető. Ahol víz-

günk is, ha tökéletes madárvédelmi munkát akarunk végezni szabadon fészkelő madarainkról is gondoskodni. Kertünkben levő bokrosokat nem szabad kipusztítani és nem szabad idegenkednünk a haraszt s a csalit ott hagyásától sem.

Ha új kertet állítunk be, vagy ha a régít alakítjuk át, könnyen nevelhetünk madárvédelmi szolgáló intézményt, A 16. ábra mutatja be ennek az ültetvénynek vázlatos átmetszeti és alaprajzát.

Míg a 17. ábrán annak harántmetszeti képe látható.

A középső sorban foglalnak helyet, a fészek tartó galagonya „törzs bokrok“, melyek minden oldalról védve vannak a vissza vágott fagyal, gyertyán, egres cserjékből alakított „véddöbökkel.“ Ez a keskeny, csupán 3 soros ültetvény, úgy a kertek, mint a temetők, szőlők

14. ábra. A madáritató és fürdő szerkezete.

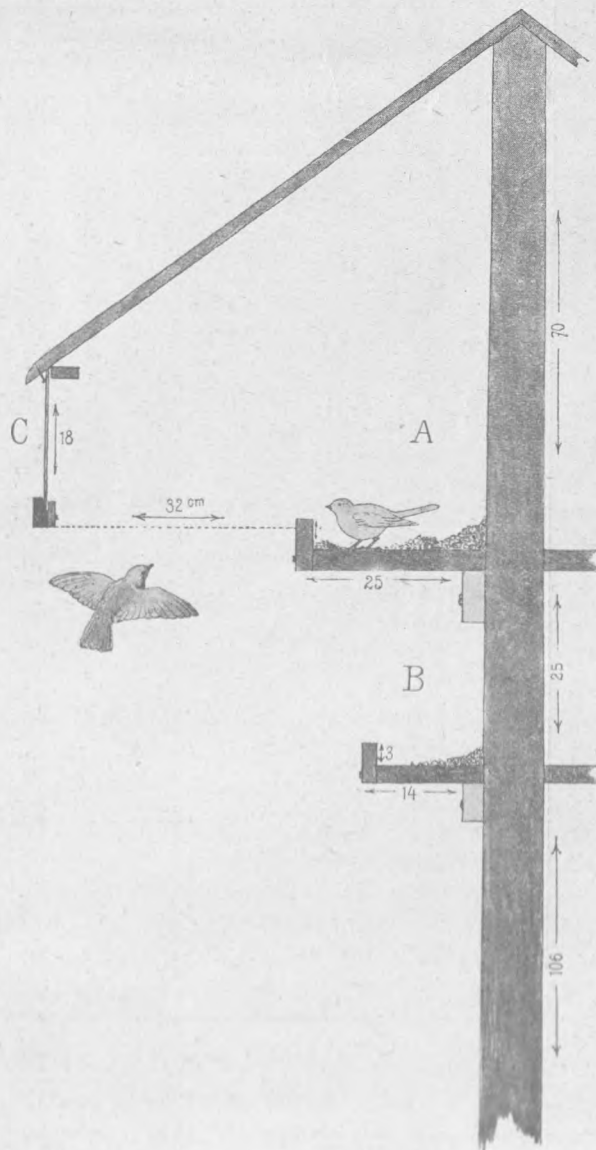
árokpartok beszegésére kiválóan alkalmas. Madár védelmi szempontból sokkal kedvezőbb, mint a felül nyírott, de alól ritkán hagyott élő sövény.

A madárvédelmi ültetvény középső sorában álló kimagasló törzsbokrok vannak kiváltképpen

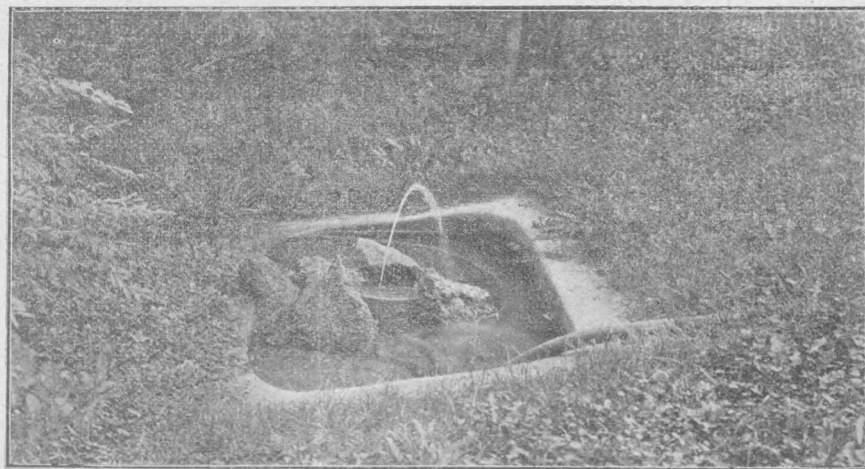
a fészek befogására. Erre a célra ágcsészéket képezünk ki rajtuk.

Az ágcsészék alakításának módját Berlepsch báró mutatta meg. A brazíliai őserdőben járva föltűnt neki, hogy a madarak fészkeit mindazokban az ágcsomókban találta, amelyek a lezuhanó korhadt faágak okozta sérülések helyén keletkeztek. Ezeket sérüléseket ide haza úgy állította elő, hogy

a felnyuló ujnyi vastag ágakat, lehetőleg a gyűrűs álló rügyek fölött, 1 cm.-nyire elvágta

12. ábra. Berlepsch-féle etetőkuuyhó átmetszete. A az etető-asztal, B a csalogató-asztal, C az ívcgkeret.

15. ábra. Madáritató és fürdő.

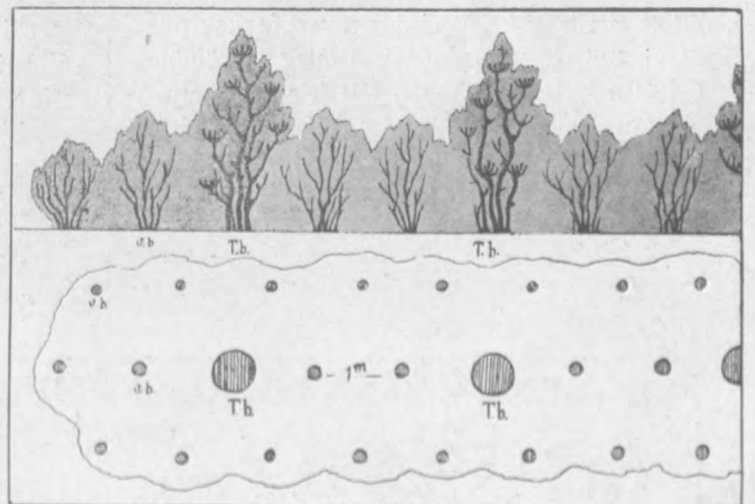
vezeték van, ott az itató vizét vékony szökősgárral tarthatjuk állandó frissességben, amint azt a 15. ábrán láthatjuk.

A fölös víz itt nem csövön vezetődik le, hanem az alacsony peremen kiömlő, a bokros lejtőn apró tócsákban oszlik el, ezzel is növelve a fürdő helyek számát.

A madár fürdőknel fő kívánalom a lassan mélyedő medence, hogy a fiókák is veszély nélkül fürdthessenek.

Tavasszal és nyáron kedves látványt nyújt egy ilyen fürdő, találkozó helyévé válván úgy az odulakó, mint a szabadon fészkelő madaraknak.

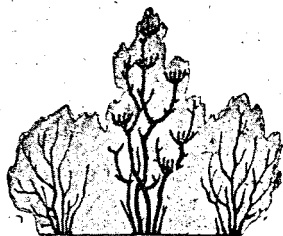
Módunkban van és kötelessé-

16. ábra. Berlepsch-rendszerű madárvédelmi ültetvény vázlatos átmetszeti és alaprajza. Tb. = törzsbokor az ágcsészékkal. Vb = véddöbör.

(18 ábra). A szunnyadó rügyekből magasan előtörő hajtásokat ismételt 5-6 centiméternyire visszavágta és így a fészkelésre igen kedvező ágcsomokat kapott. Törekvését az apró madarak méltányolták, fészkeiket ezekbe az ágcsécsékbe rakták.

A természetes ágcsészénél még kedvezőbb fészkek alját nyújt a 19. ábrán bemutatott drótkosár. Főleg egyes madarak rendkívüli finoman

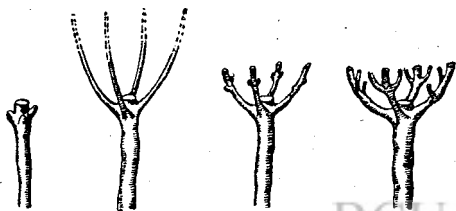

17. ábra. Harántmetszet.

szótt fészkeknek nyújt ez a szél ellen való védelmet.

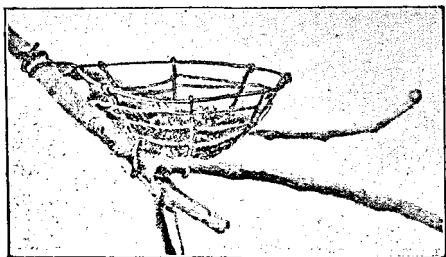
Az itt felsorolt madár odúk, etetők, madár védelmi ültetvények oly egyszerűek, hogy akár melyik gazda ember csekély fáradsággal elkészítheti azokat a ház körül mindig előforduló, s talán hányadó felesleges anyagokból,

Széles tere van itt az újításoknak, módosításoknak.

18. ábra. Ágcsőnevelés Berlepsch szerint.

Tél időn, ha egyéb munka nem akad, kedves foglalkozás ezeknek készítése, felnőttek gyermeknek egyaránt. Főleg a gyermeknek, kinek fogékony lelkét a másokkal való törődés, az elhagyatottakon való segíteni vágyás gyönyörű tudományára neveli. Az a gyerek, aki egyszer ilyen dolgokat készített, saját keze munkájával, bizonyára nem fog soha többé észket fosztani, madár porontyokat kinezni.

19. ábra.

A madarak megfogják hálálni a rájuk fordított fáradságot. Temérdek rovat fognak pusztítani, öröme a gazdának s főleg a gyümölcskerlésznek, aki jól tudja, mit jelent a hernyózás költséges pepecselő munkája. Adja Isten, hogy minden gazda ember élvezhesse a madarak megfizethetetlen áldásos segítségét!

Burgonyatermelési kísérletek Maros-Torda vármegyében 1913. évben.

Irta:

Gáspár József.

I.

Az erdélyi részekben a burgonya, még jelenleg is — a huszadik században — felfedezésre s ennek alapján termesztésének ismertetésére és bevezetésére vár. Egy pár vármegyének kivételével — ezek között első helyen áll: Brassó és Háromszék vármegye — az erdélyi részekben nem termesztnek annyi burgonyát, amennyi a helyi szükségletet fedezze. Ennélfogva legtöbb erdélyi város fogyasztására a szomszédos Alföldről kerül a burgonya, ez a körülmény pedig nemcsak a fuvar-költséggel, hanem a közvetítő kereskedői nyereséggel is drágítja a burgonya piaci árát. Innen van azután, hogy Marosvásárhely, Gyulafehérvár, Szászváros, Déva stb városok piacain a burgonya ára 7-8 korona között hullámzik, amikor Nagyvárad, Arad, Szeged stb. alföldi városokban, nem szólva Budapestről: 4-6 korona közötti váltakozásokkal találkozunk.

Az aránylag szűk határok között észlelt ily nagy piaci árhullámzás oka iránti tájékozódás azt az eredményt vetette fel, hogy az erdélyi gazdák nem ismerik a burgonya termesztés gyakorlatát s a burgonya termesztésének ebből folyó eredménytelenségét, a tatarj minőségében keresik, a kevés és apró gumós termést a talaj kötöttségének tudják be.

A nagyobb birtokosok pedig azért nem adnak nagyobb területet a burgonyának, mert részes művelésre nem akadnak vállalkozó munkások, a házi kezelésben termelésnél pedig a vetőgumók nagy ára, a vetéshez, ápoláshoz, kiszedéshez és eltartáshoz szükséges sok munkáskéz, annyira felemelik a termelési költséget hogy azt kevés gazdának áll módjában előlegezni. Nem szenved kétséget, hogy ezek az okok mind fennállanak, melyek közül csak egyet, a vetőgumók árát emelve ki, azt látjuk, hogy a kat. holdanként 10 q. vető gumó szükséglet, alacsony piaci árak mellett is 60 koronára megy, ami a buza-vetőmag 22-24 K-val, a rozs vetőmag: 18-20 K-val, az árpa: 16-18 K-val, a zab: 16-18 K-val, és a tengeri: 45 K-val szemben: közönséges terményeink mindenikét jóval megtoldja.

A vetőmag magas költségét azonban ily szigorúsággal mérlegelni és szembeállítani csak az első évben, amikor bevezetjük a termelést, tehetjük az üzletvitel szabályai szerint is, míg a következő években, amikor a saját termésünk kerül vetésre, illetve fészkelésre, más álláspontra helyezkedhetünk.

A kisbirtokosok, kik az erdélyi részek mezőgazdasági területének tulnyomó ré-

sze felett rendelkeznek, azért vonakodnak a burgonya termesztésétől, mivel, s ez a valóságnak meg is felel, keveset terem s ez a kevés termés is apró gumókból áll.

Egy tekintetet vetve azonban a kisgazdák s ezek között első helyen a székely burgonya termesztésére, azonnal reá jövünk az apró gumó és kevéstermés valódi okára. Ezek az okok: a burgonyát sekélyen ejtett egyszeri szántásba, a tengeri közé fészkelik; egy fészekbe 4-5 gumót is helyeznek; a gumók pedig a termésnek legalja, legapraja, melyek valóban reászolgálnak a «magyaró» névre, a melyen a székelyek a burgonyát ismerik.

A termelésnek az a módja, hogy a burgonya, mint melléktermény, a tengeri vetés között foglal helyet — egy magára, ha különben a termelés minden feltételének eleget tudnánk is tenni — utját vágja a nagy és jó termésnek, mert a tengeri és a székelyek rossz szokásánál fogva a közte termelni szokott kender, beárnyékolása folytán meg van fosztva a burgonya a növényélet legfontosabb tényezőjétől, a napsugarak termelő hatásától. Az a körülmény pedig, hogy 4-5 gumót is helyeznek egy-egy fészekbe, a tulsűrűség állapotában hajtja a növénytű.

Ezekon kívül a gumók elaprosodására befolyással van az is, hogy amint látjuk, nemtudás és takarékoságból, a vetésre mindig a termés legapróját használják. A növényélet és a fejlődés törvénye szerint ilyen eljárás után mást, mint «mogyoró» termést nem is várhatnak.

A marosvásárhelyi miniszteri kirendeltség, hogy a székely gazdáknak a burgonya termesztésénél előbb leirt álláspontját megváltoztassa és reá mutasson azok tarthatatlanságára: a felügyelete alatt fejlesztett kisebbszerű minta gazdaságokban tizenegy helyen az idén (1913. évben) burgonyatermelési kísérletet végzett. Hogy a kísérleti termelésből vonható nulságok minél szélesebb körre legyenek kiterjeszthetők: a kísérletek végrehajtására Kisküküllő, Nyárad és Marosvölgyi és mezőszéki mintagazdák szemléltették ki.

A kísérleti termelésre «Prime» koránérő, étkezési, újfajta burgonya használtatott, melyet a miniszteri kirendeltség Bertsch Ottó országos burgonyatermelési gazdasági tanár közvetítése útján szerzett be.

A burgonya szállításának késedelmezése folytán csak május hóban volt eke után elrakható, az ültetése tehát megkészt, ennek és az általánosan ismeretes rendkívül esős időjárásnak dacára még is beérett. A kiszédést azonban, részben másirányú elfoglaltságuk, részben pedig a székelyeket általánosan jellemző halogató, majd ráérünk természetüknél fogva csak október havában végezték, a

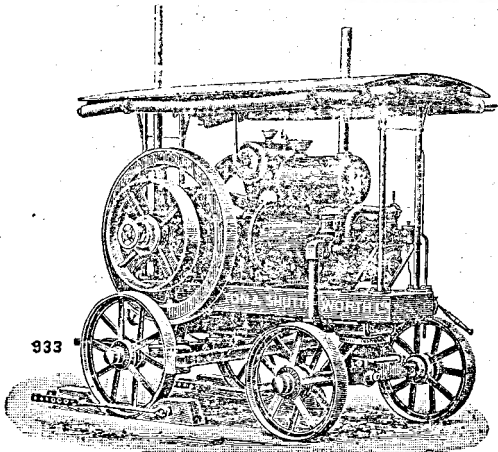
KÖTSZER — MENTOSZEKRÉNYEK — GAZDASÁGI CIKKEK nagyválasztékban, verseny áron a „RÓZSA” **DROGERIA — ILLATSZER — KÖTSZER ÉS ORVOSI MŰSZERTÁRÁBAN, KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 13. SZÁM**
Gyógynövény beváltó állomás!

mikor a föld feletti része a növénynek már mindenütt elszáradt sőt egyik-másiknál a «bábosodás» jelei mutatkoztak.

(Folyt. köv.)

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Benzinmotorok.** Még néhány évtizeddel ezelőtt ki tartotta volna lehetségesnek, hogy a benzin, egy kőolaj párologtatásnál nyert tüzveszélyes melléktermény, melynek eleinte csak a folttisztításnál tudták használni, arra lesz hivatva, hogy a gazda viszonyaihoz és szükségleteihez legjobban alkalmazkodó erőforrás szerepét játssza. A benzin azon képességél, hogy a zsíros anyagokat kivonja iparilag már jóval előbb használták fel, mint azon tulajdonságát, hogy már közönséges hőmérséklet mellett is gőzöket fejleszt, amelyek meggyújtva, heves robbanást eredményeznek. A benzin ezen veszélyes tulajdonságától, mely már sok szerencsétlenséget okozott, még ma is joggal tartanak, azonban a folyton fejlődő technikának sikerült a robbanások veszélyességét elhárítani és ezzel azokat egyszersmind veszélytelenül az erőt szüségelendő üzemek szolgálatába helyezni. Az ennél szem előtt tartott elv, mely az egy hengerből, egy hajtórúdból, egy hajtólendkeréktengelyből és más részekből szerkesztett benzinmotoroknál alkalmazásra kerül, egyszerű. Egy tegyük fel, álló hengerbe szorosra beillesztett dugattyu addig, míg magas állásából alacsony állásába kerül és eközben átmege a hengerürön, benzinpárás levegő vegyületét szív fel. Ezen vegyület felszívása egy kamrából történik hasonlóan, mint a szivattyunál a víz felszívása a kútból. Ha a dugattyu legalacsonyabb állásába érkezett, a beszívás által a hengerürt benzingázokkal töltötte meg, újból megkezdi mozgását felfelé

és eközben a hengerben fogva tartott gázokat maga előtt tolja és sűríti. Ennek megtörténte után egy villamos szikra a sűrített gázokat meggyújtja és az ezáltal beálló robbanás a dugattyut maga előtt röpíti; nem röpítheti azonban egy löveghez hasonlóan a hengerből ki, miután a dugattyu egy rúddal, az ugynevezett könyök- vagy hajtórúddal a lendkerékkel ellátott tengelyhez van kapcsolva. A rudnak a hajtótengelyhez való nekilendítése által a lendkerék forogni kezd és így a forgómozgás, melyet elé, ni akartunk, kezdetét vette; tovább folytatva az a dugattyu az imént leírt játéknak gyors egymásután következő megismétlése által lesz. A henger fekvő vagy más helyzetű is lehet. A benzinmotorok az 1. ábra szerint szállíthatók.

A mezőgazdasági üzemben benzinmotorokat elsősorban mindazon esetekben ajánla-

tos alkalmazni, ahol oly gépekről van szó, amelyek meghajtásához mindeddig járgányokat használtak, ezek elsősorban kisebb fajta cséplőgépek és morzsolók, továbbá takarmányozógépek mint: szecsavágók répavágók, darálók és végül szivattyúk. Aki gazdasága részére egy ilyen benzinmotort beszeréz, az nemcsak kényelmesen és könnyen hajthatja meg a felsorolt gépeket, hanem azt azonkívül a lakó és gazdasági épületek, továbbá az udvar megvilágítására elegendő villamosáram előállítására is felhasználhatja, ha a benzinmotorhoz még egy egyenáram-dynamot és egy akkumulátortelep is vásárol. Ilyen kis egyesített erő és világítótelepek már sok helyen vannak működésben, tulajdonosaik teljes megelégedésére. Egyforma munkakészség mellett a benzinmotornak a járgánnyal szemben az az előnye, hogy kis helyen elfér; a kis gőzgéppel szemben abban nyilvánul előnye, hogy minden pillanatban üzembe helyezhető és nem kell e célból előbb felfűteni, miből legalább egy félórányi idővesztésesé származik. A benzinmotor beszerzése alkalmával okvetlenül közlendő, mi mindent fogunk azzal meghajtani, ezt nem szabad elmulasztani, ha nem akarjuk magunkat azon veszélynek kitenni, hogy gyenge motort kapjunk. Az ismert Hofher—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Rt. cég olyan fajta motorokat, mint az itten ábrázoltak, a legjobb és legtartósabb kivitelben szállít.

EGYLETI ÉLET.

Az E. G. E. számtartási osztályának ügyrend tervezete.

Az E. G. E. igazgató-válaszmánya folyó évi március hó 5-én tartott ülésében elhatározta, hogy az egylet kebelében egy számtartási osztályt létesít. Az osztály felállítása az új adó törvények elébeléptetésével vált időszerűvé. Még egy körülmény teszi most aktuálissá és sürgőssé a kérdést, ez pedig az, hogy az „Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete” az 1914. évben a magyarfajta szarvasmarha tenyészetek jövedelmezőségéről számításokat fog eszközölni. A jövedelmezőségi számítások eszközzéséhez rendszeres és pontos számvitel vezetése a legfontosabb kellek. Vannak gazdaságok amelyekben nagyobb számvezetés nincsen, csak egyes feljegyzések vannak. Vannak amelyekben a feljegyzéseken kívül rendes számvezetés is van de a melyeknek hibás alapon való nyugvása miatt nem lehet kimutatni az adóköteles tiszta jövedelmet, ami viszont az új adótörvény életbeléptetésével válik nagy fontosságúvá.

A számtartási osztálynak a célja és feladata épen az, hogy a lehető legegyszerűbb módon, minél kevesebb költséggel és munkával pontosan ki tudja mutatni az egyes birtokok tiszta jövedelmét, amely után az adóját fizetnie kell a gazdának, mert ha a gazda ezt könyvszerűleg kimutatni nem tudja, az adófizető bizottság a saját belátása szerinti összeggel rója meg adóban a gazdát, ami a legtöbb esetben méltánytalanul nagy szokott lenni. Hogy ettől a gazdák megkíméltesenek már legközelebről az E. G. E.-hez fordulhatnak segítségért, ha a választmány holnapi ülésén az alábbi ügyrend-tervezetet jóváhagyja.

A számadások, a főkönyvek Kolozsváron a központban volnának vezetendők, a gazdaságokra kevés munka háramlana és minden tudnivalóval, nyumtatványmintával ellátná a gazdákat az osztály. Nagyobb munkát csak a számadások bevezetése adna, ez is az egyleti

tisztviselőre háramlana nagy részt, mert kiszálási alkalmával a leltár felvételével, becslésével kapcsolatban merülne fel a legtöbb olyan munka, — ez is csak egyszer — ami e téren nagyobb körültekintést, érzéket, jártasságot és szakismeretet követel.

Ha egyszer a számtartás valamely gazdaságba bevezettetett, a következő hónapától kezdve már könnyű a gazda vagy a gazdatiszt dolga, mert egyszerűen csak a szükséges segédnaplókat vezeti, a többit elvégzi a központ.

Igen nagy szükség volna arra, hogy az erdélyi gazdák valamennyien igénybe vegyék a számtartási osztály által nyújtandó szaktanácsokat a saját érdekükben. Ha igénybe vennék mindazok, akiknek gazdaságában eddig rendszeres számvezetés nem volt, meg vagyunk győződve róla, hogy a birtokforgalmi statisztikánk sem mutatna oly siralmas képet a jövő évtizedben.

A számtartási osztály el vállalná azon gazdaságok számadásainak vezetését is már az 1914. év elejétől amennyiben t. i. az ügyrendet a választmány holnapi ülésén jóváhagyja — amelyek az E. J. M. Sz. T. E. jövedelmezőségi számításaihoz adatok beszolgáltatására vállalkoztak. Az ügyrend tervezetet egyébként az alábbiakban közöljük.

1. §.

Cim és székhely.

A számtartási osztály címe: „Erdélyi Gazdasági Egylet Számtartási Osztálya”.

Székhelye: Kolozsvár

Pecsetjének felirata: „Erdélyi Gazdasági Egylet Számtartási Osztálya Kolozsvárt. 1913.

2. §.

A számtartási osztály viszonya az E. G. E.-hes.

A számtartási osztály az E. G. E. keretében foglal helyet, annak erkölcsi védelme és fennhatósága alatt áll, saját ügyeit önállóan kezeli s irányítja. Vagyonát pedig az E. G. E. pénztára külön cím alatt kezeli. Működéséről és anyagi helyzetéről az osztály az E. G. E. rendes közgyűlésén jelentést tenni tartozik.

3. §.

A számtartási osztály célja.

A gazdák oktatása, irányítása a számtartás terén, tanácsadás és segédkezés a számtartás miként való berendezésében, hogy az adóköteles tiszta jövedelem a törvény rendelkezéseinek megfelelően legyen bevallható.

4. §.

A cél elérésére szolgáló eszközök.

1. A gazdák részére a számtartási osztály időről-időre számtartási tanfolyamokat rendez.

2. A jelentkező gazdaságok számadásainak vezetését elvállalja, a gazdaságok vagyonáról és a vagyon változásairól nyilvántartást vezet, évenként eszközli a leltározást, rovincsolást s az év végén kimutatja az adóköteles tiszta jövedelmet.

Ezen munkálatokért

300 holdig terjedő gazdaság után	200	koronát
500 " " " "	400	"
1000 " " " "	500	"
2000 " " " "	700	"
3000 " " " "	900	"

számít fel.

5. §.

A számtartási osztály tagjai:

Az E. G. E.-nek azon tagjai, a kiket a

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képviselöte, állandó nagy raktára

Babos és Társai vasnagykereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-útca 21.

választmány saját kérésükre az osztály tagjait kijelöl.

6. §.

As osztály szervezete.

A számtartási osztály szervezetét alkotják, ügyeit felügyelik:

1. Az osztály gyűlés.
2. Az elnökség.
3. A tisztikar.

7. §.

As osztály gyűlés.

1. Az osztály-ülés áll: az E. G. E. igazgató választmánya által ez osztályba kijelölt tagokból.

2. egy elnök és 2 alelnökből,
3. előadó, pénztárnok és jogtanácsosból.

Az osztálygyűlés, valahányszor azt az elnökség szükségesnek tartja, a tagoknak legalább 6 nappal az ülés előtt megküldött tárgysorozatos meghívóban kijelölt időben ülést tart melyen határozatait szótöbbséggel hozza.

Ervényes határozat hozatalra az elnökön kívül 5 tag jelenléte szükséges. Szavazat egyenlőség esetén mindenkor az elnök szavazata dönt.

8. §.

As osztálygyűlés hatásköre

a) Az osztály összes ügyeinek, tevékenységének vezetése és irányítása, közhasznú kezdeményezések az osztály és tagjaink érdekében szellemi és anyagi téren; az osztályhoz beadott indítványok, folyó ügyek, és kérvények fölötti tanácskozás és azok elintézése.

b) Felügyel az osztály vagyonyára, intézkedik az osztály jövedelmeinek megfelelő felhasználásáról.

9. §.

Az osztály gyűlések jegyzőkönyveit az elnök, a jegyző és az előbbi által megbízott két, az ülésen jelen volt tag hitelesíti és ezen jegyzőkönyv az E. G. E. legközelebbi ig-vál. ülésén bemutatandó.

10. §.

As elnökség.

Tagjai: egy elnök, kit az E. G. E. választmánya küld ki, 2 alelnök, kiket az osztálygyűlés általános szótöbbséggel 3 évre választ.

Hatásköre:

1. Képviseli a számtartási osztályt általában.

2. Az osztálygyűléseket összehívja, azok tanácskozásait vezeti, határozatait kimondja és határozatainak végrehajtása fölött őrködik, intézkedik a jegyzőkönyvek hitelesítéséről és aláírja azokat.

3. Az osztály-gyűlésen szavazategyenlőség esetén szavazatával dönt.

4. Az osztályhoz érkezett leiratokat, átiratokat, kérvényeket, beadványokat és indítványokat elintézni, azokat az osztálygyűléshez juttatja, gondoskodik, hogy a tárgyak az ülésekre kellően előkészítettessenek, jogában áll az osztálygyűléseken előadónak a tagok közül bárkét megjelölni.

5. Az általa elintézett ügyekről az osztálygyűlésnek a legközelebbi ülésen beszámol.

6. Az ügykezelés fölött felügyeletet gyakorol.

7. Jogosult és köteles is meghatározatlan időben, évenként legalább egyszer az osztálykönyvvezetését, valamint a pénztárt felülvizsgálni.

8. Az elnököt akadályoztatása esetén az alelnökök valamelyike helyettesíti.

11. §.

A számtartási osztály tisztikara.

Az osztály tisztikara áll a székhelyen levő

előadóból, pénztárosból és jogtanácsosból. Az előadó az osztályülések előadója, a számtartási osztály levelezéseit és fogalmazásait eszközli, átveszi az osztály címére érkezett leveleket és egyéb iratokat, ezeket elintézi, illetve elintézés végett az elnökség elé terjeszti. Az osztály iratait és okmányait őrzi és rendben tartja. Az osztály ügyeit érintő közleményeket az Erdélyi Gazdában közlésezi. A meghívókat a gyűlésekre kiállítja, az osztály vagyonyára felügyel.

A pénztárnok az osztály pénztárát az elnökség és előadó felügyelete mellett felelősség mellett kezeli. Rendes naplót vezet minden bevételről és kiadásról. Átveszi az osztálynak érkező pénz-, értékküldeményeket, 30 koronáig az E. G. E. titkárnak utalványozására is, azonfelül az E. G. E. elnöke utalványozására s E. G. E. titkár ellenjegyzésével a kifizetéseket eszközölhet. Az osztály pénz- és értékvagyonáról jegyzéket vezet, az osztály követeléseiről pontos kimutatásokat visz s a hátralékosok tartozásainak kitüntetésével kimutatását minden osztályülés elé terjeszti. Minden év végén az évi számadást lezárja és pénztári jelentését az osztály-gyűlés elé terjeszti.

A jogtanácsos az E. G. E. jogtanácsos. Feladata az osztály jogügyeit, pöréit kezelni, az osztályt minden felmerülő esetben jogi tanáccsal segíteni.

A tisztikart az osztálygyűlés választja s iktetését is az állapítja meg. Állásától csak fegyelmi úton mozdítható el.

12. §.

A számvizsgáló bizottság.

A pénztári kezelés ellenőrzését az E. G. E. számvizsgáló bizottsága végzi.

13. §.

As E. G. E. felügyelete.

Az osztály az esetben, ha a jelen ügyrendben meghatározott célt és eljárást illetőleg hatáskörét meg nem tartja, az E. G. E. igazgató-választmánya által, amennyiben további működésének a folytatása által az állam vagy az osztály tagjainak vagyoni érdeke veszélyeztetnék, haladéktalanul felfüggesztetik s e felfüggesztés után elrendelendő szabályszerű vizsgálat eredményéhez képest végleg föl is oszlattatik, vagy esetleg az ügyrend legpontosabb megtartására különbeni felosztás terhe alatt köteleztetik.

Cserebogár irtási szabályrendelet tervezet.

Az E. G. E. igazgató választmánya folyó évi március hó 5-én tartott ülésében Sipos Gábor ig-vál. tag indítványára a törvényhatóságoknak való megküldés okából, egy cserebogár irtási szabályrendelet-tervezet készítése végett, egy bizottságot küldött ki, mely bizottság e hó 19-én ült össze tanácskozásra és a Sipos Gábor által készített, valamint az Abauj-torna megye alispánj hivataltól bekért szabályrendelet tervezetből az alábbi rendelettervezetet állította össze és terjeszti a választmány holnapi ülésére elé.

A rendelet tervezet inrenciója az, hogy az irtásban minden embernek — a saját érdekében is — részt kell vennie és a cserebogarat irtani mindenkinek kötelessége is. Aki e munkában részt venni nem akar, az a kötelezettségét megválthatja pénzben. Az irtással kapcsolatosan felmerülő külön munkálatok költségeinek fedezése céljából az állami egyenes adó nagyságának arányában adó vettetik ki a polgárságra. A gyűlés lefolyásáról különben, valamint a szabályrendelettervezetről, az alábbi jegyzőkönyv számol le részletesebben.

Jegyzőkönyv,

mely felvétellett az E. G. E. 1913 évi március hó 5-én tartott igazgató választmányi üléséből — ez cserebogár irtási szabályrendelettervezet készítése végett — kiküldött bizottságnak folyó évi december hó 19-én tartott üléséről.

Jelen voltak: dr. Páter Béla dr. Sipos Gábor, Tokaji László, dr. Gróf Béla és Török Bálint.

Török Bálint s-titkár felolvassa Abauj-torna vármegye cserebogár irtási szabályrendeletét.

Dr. Gróf Béla felolvassa a dr. Sipos Gábor által készített szabályrendelet tervezetét.

Török Bálint bejelenti, hogy a m. kir. rovartani állomás Igazgatósága az E. G. E. titkári hivatal útján két ízben is felkérte a tárgyban való adatok szolgáltatására, az állomás azonban a cserebogár irtásra vonatkozó kiadni szándékolt nagyobb munkálatával nem készült el s így érdemleges választ nem adhattott.

Dr. Páter Béla és dr. Sipos Gábor ismételt felszólalásai alapján a bizottság a rendelettervezet szöveget a következőkben állapította meg:

Szabályrendelet-tervezet a cserebogár irtásról.

1 §.

A törvényhatóság területén a cserebogár hatóságilag irtandó.

2 §.

Az irás céljára: önkéntes adakozásból az irási kötelezettség megváltásából és a községi költségvetésbe évenként felveendő összegekből: cserebogár irtási alap létesítendő, mely — más alap módjára — külön kezelendő.

A költségvetésbe felveendő összeg az állami adó 1 százalékánál kevesebb nem lehet.

3 §.

A cserebogarak tömeges megjelenésekor a községi előljáróság (városi tanács) tartozik az irtást nyomban elrendelni, azt szokott módon közzétenni.

4 §.

Az irtás közzétételének idejétől számított 15 nap alatt köteles minden családfő családjának minden tagja után mindennemű és számú alkalmazottait is belészámítva — egy liter cserebogarat megölt állapotban a községi előljáróságához ingyen beszolgáltatni.

A család nélküli egyének, a mennyiben nem alkalmazottak, az irtásért maguk felelősek.

5 §.

Mindenki jogosult a cserebogarak reáeszedési kötelezettségét literenként 40 fillérrel megváltani, mely összeg az irtási alaphoz csatolandó.

6 §.

A köteles mennyiségen felül beszolgáltatott minden egy liter megölt cserebogárért köteles a községi előljáróság (tanács) a beszolgáltatónak 2-10 fillért fizetni, a szerint, a mint ezen határokon belül a községi előljáróság a díjazás egység árát megállapította.

7 §.

A ki a köteles mennyiségű cserebogarat a meghatározott időn belül be nem szolgáltatná vagy azért járó megváltási összeget meg nem fizetné, azon közigazgatási végrehajtás útján a megváltási ár kétszerese hajtható fel.

8 §.

A cserebogarak szedését saját területén mindenki tűrni tartozik, a bekerített kertek kivételével.

9 §.

Mindenkeltől a gyümölcsösök és erdőszélek tartandók szoros megfigyelés és ellenőrzés alatt, mert a legtöbb cserebogár e helyeken lelhető.

A szedés a cserebogár rajzás idején napfelkeltekor kezdendő meg. Napos, meleg időben.

reggeli 8—10 óráig borus, hűvös időben egész napon át folytatható, mindaddig míg a fáról lerázott cserebogár hamarosan szárnyra nem kel.

10. §.

Az összegyűjtött cserebogarak a szedők által a községi előljáráshoz (város tanácsa) a szedés napján beszállítandók és forró vízzel leöntendők.

11. §.

Visszaélések elkerülése és kizárása céljából a község előljárása (városi tanács) az összegyűjtött beváltott cserebogarakat azonnal hig mésszel (mész tejjel) leönteti, a baromfiak etetésére felhasználható mennyiséget pedig nedves állapotban liszttel annyira összekeverheti, hogy rajtuk a lisztezés később is felismerhető legyen.

12. §.

A beváltott cserebogár a hatóság tulajdonát képezi, mely annak baromfi etetés céljaira, vagy trágyaként való értékesítése iránt intézkedik. Az értékesítésből befolyó összeg az irtási alaphoz csatolandó.

A cserebogár trágyaként való felhasználása a község külterületén eszközöndő.

13. §.

A hatósági irtás után összegyűjtött cserebogárnak akár elevenen, akár leforrázott állapotban sertéssel való feletetése a bélkaparó féreggel (*Gigantorinchus gigas* Goeze, *Echinorinchus gigas* Goeze) való megfertőzés elkerülése okából tilos.

14. §.

Kihágást követ el és közigazgatási uton felhajtható 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki a már egyszer beváltott cserebogarakat beváltás végett újból bemutatja vagy erre közreműködik.

A büntetés pénz az irtási alaphoz csatolandó.

15. §.

A hatósági intézkedések ellen jogorvoslatnak csak birtokon kívül van helye.

16. §.

E szabályrendeletet a közigazgatási hatóságok megfelelő szerveik útján hajtják végre. Az ellenőrzést és a beváltás módozatait ugyancsak a hatóságok állapítják meg.

17. §.

Akkor, amikor a cserebogár annyira ki lesz irtva, hogy az irtási alapra többé szükség nem lesz, az alap a község (város) egyéb szükségleteire fordítandó.

Az **E. G. E. Gazdatiszti osztálya** iránt egyre fokozott érdeklődés nyilvánul meg a gazdatisztek körében és mind számosabban keresik fel a titkári hivatalt érdeklődő és tömörülésre buzdító soraikkal. Legutóbb az Udvarhely megyei Homoródszentlászló községből *Menyhárt* Jenő gazdatiszt többek között a következőket írja levelében:

Az „Erdélyi Gazda“ december 7-én megjelent számában az erdélyi gazdatisztekhez intézett felhívást átolvastam.

A nevezett gazdatiszti osztály letésítésének helyességéért engedje meg a tekintetes titkári hivatal, hogy a méltó köszönetemet nyilváníthassam én is.

Nem vonom kétségbe azt, hogy az erdélyrészi gazdatiszti karnak semmi szervezete semmi társadalmi képviselése nincs, éppen ezért, hogy ezen ügy előrehaladását, fellendülését napfényre hozva megvalósíthassák azok, kik ezt célul kitűzték, kötelességünknek kell tartanunk azt, hogy a gazdatiszti osztály megvalósításához vezetendő utat teljesen megjavítsuk és közös erővel kell ezen ügy támoga-

tására minden szükséges eszközt felhasználjunk, egyúttal támogatásunkkal kezébe adjuk a megvalósítás fonalát azoknak a kik ezt az ügyet kezükbe véve megvalósításán fáradoznak.

Ezen ügy csak úgy érhet a végső célhoz, hogyha azt akarjuk, hogy az erdélyrészi gazdatiszteknek egy védő pásthoruk, egy szeretet, hajlékuk, és egy olyan intézményük valósuljon meg amely által csak kedvezőtlen állapotukon segíthetünk, ezen célunk és akaratunk mellett kártalan küzdünk és állandóan napirenden tartjuk azt. A kedvezőtlen állapotunkon elsősorban csak állás közvetítés útján, segíthetünk és úgy ha a nevezett tagsági díj az esetlegesen történhető tagok közötti balesetek segélyezésére fordítandó lesz.

Most hogy a levelére küldött válaszból az ahhoz csatolt alapszabály tervezetét is átolvassa, megláthatja, hogy az osztály gazdag programja mellett éppen azok az eszmék vannak zászlónkra felírva, amelyekért küzdeni ő is óhajt és amelyekért való küzdelemre buzdítja ő is és mi is állandóan az erdélyi gazdatiszti kart. A titkári hivatal az alapszabálytervezetet valamint taggyűjtő ívet egyszerű lev. lapon való megkeresésre díjtalanul küldi az érdeklődőknek. Egyesüljünk, mert az egyesülésben rejlik az erő.

KORMANYINTÉZKEDÉSEK

Az O. K. H. országrészi fiókiintézetei.

Az 1898. évi XXIII. tc. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatósága az intézet adminisztratív részben való decentralizálását határozta el és ezért Budapest, Zágrábban, Eszéken, Temesvárott, Nagyváradon, Sátoraljaújhelyen, Kolozsvárott, Kaposvárott és Zsolnán hivatali képviselősegeket állít fel, amelyek működésüket 1914. év január hó 1-ével kezdik meg és vezetésükkel az intézet egyes kiválóbb tisztviselői bizattak meg.

Ezen intézkedésnek különösen az volt indító oka, hogy az intézet, amely másfél évtizedes működése alatt 2400 nál jóval több emberbaráti és szociális irányban működő falusi hitelszövetkezetnek vetette meg alapját és ezzel az ország egyik számottevő pénzügyi intézetévé fejlődött, olyannyira fontos közvetlen érintkezést, amelyet eddig is kellően ápol, még közvetlenebbé tegye és ezzel kapcsolatban nemcsak a vidéki hitelszövetkezetnek az eddiginél behatóbb ellenőrzést tegye lehetővé, hanem az ott tapasztaltak alapján azoknak további fejlődését is a lehető leghelyesebb irányba terelje.

Minthogy a szóbanforgó szövetkezeti központnak a kisgazdák anyagi és erkölcsi jólétének emelését célzó most jelzett működése hatásossá csak akkor lehet, ha ujonnan szervezett hivatali képviselősegei a hatóságok, hivatalok és érdekképviselők részéről is jóakaratu erkölcsi támogatásban részesülnek, a fiókiintézetek támogatására a gazdasági egyesületek is felkértek.

A fiókiintézetek felállításáról a földművelésügyi miniszter e héten értesítette az E. G. E.-t és felkérte, hogy az O. K. H. kolozsvári képviselőjét támogassa. A kolozsvári képviselőség vezetője Jantsits Endre lesz és a képviselőség működési köre kiterjed: Alsófehér, Besztercenaszód, Brassó, Csik, Fogaras, Háromszék, Hunyad, Kisküküllő, Marostorda, Nagyüküllő, Szeben, Szolnokdoboka, Tordaranyos és Udvarhely vármegyékre. A miniszter leiratával az E. G. E. válaszmánya holnap ülésén fog foglalkozni.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Hory András dr. kitüntetés.** Hory András dr. bukaresti gazd. tudósítót, lapunk közkedvelt munkatársát, a földművelésügyi miniszter visszahívta és a központba osztotta be. Sajnálattal vesszük tudomásul Hory András

dr.-nak Bukarestből való távozását, mert a külföldi tudósítói kar egyik legagilisabb és szorgalmasabb tagja volt. Legutóbb Románia termelési viszonyairól közöltünk tőle egy hosszabb igen érdekes dolgozatot. Bukarestből történt visszahívása alkalmából a román király az I. osztályu kereskedelmi érdemrenddel tüntette ki Hory András mely kitüntetéséhez őszintén gratulálunk.

— **Hymen.** *Bunyitay* Vince, a Torda-Aranyosvármegyei Gazdasági Egylet titkára eljegyezte *Gombos* Cécilia urleányt Tordán. Kedves kartársunknak eljegyzése alkalmából melegen gratulálunk és sok szerencsét kívánunk.

— **Előkészületek az országos kukorica-kiállításra.** Az O. M. G. E. által rendezendő országos kukorica-kiállítás iránti érdeklődés a bejelentési határidő leteltével sem csökken. Az utólagos bejelentések még egyre folynak s ezeket a rendezőbizottság a felhozott indokokra való tekintettel elfogadja. A rendezőbizottság Kerpely Kálmán elnök, Fabricius Endre előadó és Rész Albert s.-titkárral az élen február hónap elején kezdi meg a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Alkotmány-utcai szék házában a tényleges rendezési munkálatokat, amelyek előreláthatóan egy hónapot fognak igénybe venni. A kiállítási anyag beküldésére a kiállítók külön felhívást kapnak.

— **A fogarasi ménes áthelyezése.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület lótenyésztési bizottsága Csekonics Sándor gróf elnöklésével tartott ülésén foglalkozott a fogarasi lipizzai ménes áthelyezésének kérdésével. Konkoly Thege Sándor dr. titkár részletesen ismertette az egyesülethez e tárgyban érkezett felterjesztéseket, a földművelésügyi kormány álláspontját és beható indokolás kapcsán körvonalozta, hogy az O. M. G. E.-nek e kérdésben milyen álláspontot volna kívánatos elfogadnia. Podmaniczky Gyula báró miniszteri osztálytanácsos hozzászólása után a bizottság a következő határozati javaslatot fogadta el: Tekintettel a lipizzai fajtának értékes tulajdonságaira és köztenyésztésünkben teljesített hasznos szolgálataira, a lipizzai ménesnek legalább az eddigi létszám mellett való fenntartását a bizottság a jövőben is szükségesnek tartja. Mivel a fogarasi helyi viszonyokkal összefüggő, fertőzőes jelleget szembaj a Fogarason való továbbtenyésztést nagymértékben megnehezíti és megdrágítja, a ménesnek áthelyezését indokoltnak látja a bizottság, de azt az óhaját fejezi ki, hogy a lipizzai ménes csak ideiglenesen helyeztessék el, Bábólnán és onnan mielőbb más, fajta jellegének jobban megfelelő viszonyok közé kerüljön. Az O. M. G. E. ilyen értelemben az igazgató-választmány jóváhagyó határozata után felterjesztést intéz a földművelésügyi kormányhoz.

A Dr. Borovszky-féle szagosított

BOROLIN

a világ legjobb és leghatásosabb házi-szere. A *Borolin* a fájdmakát azonnal megszünteti.

Megrendelhető a **Borolinyárban** Budapest, II., Margitrapart 45. sz.

Próbaüveg 50 fillér.

— **Tejelőversenyek az erdélyi falvakban.** Az Erdélyi Jellemű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy a népkézén levő magyarfajta tehének tejelőképességének megállapítása és fejlesztése céljából egyelőre egypár Kolozs, Marostorda, Kiskü-

küllő és Udvarhely vármegyei községben a kolozsvári éves tejlőversenyhez hasonló versenyeket fog rendezni.

— **A kolozsvári gazdák tanítása.** A Kolozsvári Gazdasági Egylet január hó folyamán tagjai részére gazdasági tantolyamot rendez, amelyen Wolszky Győző gazd. szaktanár a növénytermelés, gyümölcsstermelés, konyhakertészet, állattenyésztés és üzemtan körébe vágó kérdésekről fog előadásokat tartani eset leg vetített képekkel. A kisgazdák körében már is élénk érdeklődés nyilvánul meg a tantolyam iránt.

— **Az erdélyi gyümölcspiaciról.** Az idei őszön az erdélyi vármegyék közül a gyümölcsből jobb termés volt és élénk üzlet: Brassó, Hunyad, Marostorda, Szolnokdoboka, Szilágy és Kolozs vármegyékben. Erdélyi gyümölcsöt több külföldi cég is keresett, a gyümölcs értékesítés szervezetlen volta miatt azonban sajnos — Szolnokdoboka megye kivételével — a kellő mértékben nem lehetett a keresletet kielégíteni.

— **A Kolozsi Gazdakör** a tél folyamán a gazdákat érdeklő tárgykörből vett előadásokat rendez, melyre a gazdaköri tagokat és az érdeklődőket szívesen látják. Az előadások sorrendje a következő:

1914. évi január 2-án „A földmivelés összefüggése az állattenyésztéssel”. Előadó: Dobó Albert. „A fontosabb szerződések”. Előadó: Dr. Szegedi József ügyvéd.

Január 9-én: „A vetésforgó szerinti és a nyomásos gazdálkodás összehasonlítása”. Előadó: Szabó Jenő. „Az alkohol és annak hatása”. Előadó: Kónya Gyula

Január 16-án: „A hasznos háziállatok faj és fajta szerinti küllem-tani ismertetése”. Előadó: Dobó Albert.

Január 23-án: „A szövetkezés és annak hatása”. Előadó: Csoma Endre városi főjegyző. „Kérdések a városi életből”. Előadó: Kiss Sándor.

Január 30-án: „Általában a köztartozásokról”. Előadó: Dércy László városi számvevő. „A gazdák egészségügye”. Előadó: Dr. Halász János v. tiszti, tb. vármegyei főorvos.

Február 6-án: „A mezőgazdasági káros rovarok ellen való védekezések”. Előadó: Szabó Jenő.

Kolozs, 1913. évi december hó 6. Kónya Gyula gazdaköri elnök, Szabó Jenő gazdaköri jegyző.

A kolozsi gazdakör ezzel példát mutat a községi gazdaköröknek, hogy anyagi áldozatok hozatala nélkül hogyan lehet és kell a falusi népet oktatni és vezetni. Vajha minél több követője akadna falun a kolozsi gazdakör által mutatott példának.

Államsegélyes őszi vetőmag árusítás Szolnokdobokában. A szolnokdo oka-

megei áruizkárosult községek számára tizenöt vasuti kocsit őszi buza kedvezményes árusítását engedelmelte a földmivelésügyi minisztérium. A vetőmag árusítását a Szolnokdobokamegyei Gazdasági Egyesület végezte. Segélyezésről lévén szó, a vetőmagot jóval a beszerzési áron alul, métermázsánként 16 koronáért adták. Érdekes, hogy egyes igen nagy kárt szenvedett községek gazdái csak igen kis mértékben, vagy egyáltalán nem vették igénybe a vetőmagot. Bizalmatlanok voltak a buza olcsó ára miatt, mikor aztán a vetőmag megérkezett, lekéstek rendelkezéseikkel, mert az egész mennyiség le volt foglalva korábbi előjegyzésekkel. Egyébként összesen 546 gazda 149570 mázsa buzavetőmagot kapott.

— **Baromfi-, nyul-, galamb- és ebtenyésztők szövetsége.** A haszon- és disz-állattenyésztők jövedelmének fokozása szempontjából igen fontos és nagy horderejű az a szövetkezés, amely valamennyi magyar baromfi-, nyul-, galamb-, kanári és ebtenyésztő egyesülését célozza, tekintet nélkül arra vajjon hivatásosak, avagy műkedvelők-e a tenyésztők. A most megalakulóban levő Magyar Tenyésztő Szövetség, amelybe eddigelé már sok ezer tenyésztőnk jelentette belépését, kizárólag a tenyészanyag értékesítését tűzte ki céljául. Kiállítás helyett nagyarányú vásárokat fog rendezni, még pedig felállítandó központi irodája révén külföldi és hazai vásárlók bevonásával, hogy a tenyésztők jövedelmét tekintéljesen emelje. A jelentkezések befejezése után megkezdődik a tenyésztők szövetségének megyei központok szerinti való szervezése, úgy, hogy már a jövő évben Bécsben, Budapesten, Pécsen, Pozsonyban, Kassán, Szegeden, Debrecenben, Aradon, Nagyváradon, Temesváron és Kolozsvárt nagyszabású vásárokat rendeznek. A Magyar Tenyésztő Szövetség ideiglenes intézősége felkéri tehát a baromfi-, nyul-, galamb-, kanári és ebtenyésztőket, hogy pontos címük közlésével jelentkezzenek dr. Kovács Dénes urnál (Budapest, IV., Sarkantyus-u. 3.) annál is inkább, mert tagsági díj nincsen s a központi valamint vidéki alakuló közgyűléseket a közeli hónapokban megakarják tartani.

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Magyarországi
Erdélyi megszüntetési Kort és
nemzet közölni. Felvilágosítás
ingylen. Gg. Pfaller Nürnberg s. 376 (Daj.)

A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK
KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE
(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)
FÖLDBIRTOKRA
és a nagyobb városokban f-kvő
H A Z A K R A
15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel
LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.
A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfiai adnak véleményét.
A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD
TAKARÉK-BETÉTEKET
és előnyösen kamatoztat.
Telefonszám 27.
2001

PEP
PORCELLÁN-EMAIL-FESTÉK
szobákhoz teljesen készen
vakolatra
fára és vasra.
Már védve 1904 óta.

LUZT EDE ÉS TÁRSÁI
FESTÉKGYÁRAK BUDAPEST, VII.
ŐRNÁDY-UTCA 4.
Telefonszám 64. 03.
2767 I.

Eladó

2 darab 160 cméter magas, sebesjárású, 5 éves, világospej jukker ló

Értekezhetni:
Nagy József városi tanácsosnál
Kolozson.

3037

Orpington
fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállításán első díjjal díjazott

Orpington-törzstyukok
eladók.

Erzsébet-út
13. szám.

ELADÓ

teljes felelősség mellett, saját nevelésű, 2 darab (társak) jó hámos, teljesen megbízható, jól járó 4 és fél éves hibátlan,

PEJ KANCA LÓ

160—162. cm, magas. Firisio és Nagy láng ivadékok.

Velits Ödön, Torda.

3029 II

Zsákot, Zsineget, ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a 31 év óta legmegbízhatóbbnak elismert **PISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám.** **Févekeletek, PONYVAKÖLCSÖNZÖINTÉZET.** Kérjen ajánlatot!

Gazdák Biztosító Szövetkezete
Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Vezérképviselő: Kolozsvá, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módokat szerint, előnyös feltételek mellett.
Az üzletredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.
A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet-lesle-géből. Közgylési határvát értelmében díjvisszatérítésben.
Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.— K
Tartalékok	3,357.603.— >
Biztosított tagjainak fevállása óta	
fizetett tűzkárokból	10,741.000.— >
jégkárokból	5,042.000.— >
Biztosított érték tüzben 1912. évben	880,000.000.— >
jégben 1912. évben	63,000.000.— >
Életüzlet állománya	15,240 080
A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a	

„GONDVISBLÉS” Országos Központi Segélyző Társulat

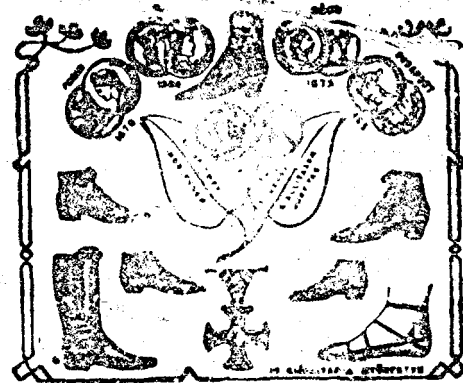
utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások-
valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedő, leány-
kiházasítási (ánáló-itási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyö-
sebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden körségben önálló helyi-
csoportok szervezhetők jótékony célra működésel. Tájékoztatót kész-
sággal küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-
utca 20. sz. 2018

ELADÓ

egy másfél év előtt Bpsten készült, teljesen új kinézésű, régy üléses, oldaltól elöl vas-tag, metszett üveges, egész olaj tengeriyes, könnyű járású csukott kocsi, 4 rendes és 4 gumi kerékkel. — Egy pár kevesett használt szép hám, tartó szijjakkal, — sárga francia gyeplővel, egy szép, majdnem új, — lo-vagló felszerelés és egy fatengelyes könnyű ígás lószekér. Megtekinthetők Kolozsvárt, Majális-utca 13.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 5.
Ajánlja általában elösmert saját műhelyében készült **FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.**

Idéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosabban
egy használt a lábra
találó cipő beküldé-
sével a legjobb
anyagból és divat
szerint lehetőleg
gyorsan teljesít-
tetnek.

2019

Bérleti hirdetmény.

A nagyenyedi Bethlen-kollégium tulajdonát képező, **Vingárd község (Alsófehér vármegye)** határán fekvő, körülbelől 1680 k. hold területű

mezőgazdasági birtok

a hozzá tartozó modern berendezésű, évi 720 Hl. kontin-gensű mezőgazdasági szeszgyárral, korcsmaházzal és kellő számú gazdasági épületekkel együtt, 1914. évi március hó 1-én kezdődőleg 11 és 1/2 egymásután követ-kező évre nyilvános árverésen bérbeadatik.

Kikiáltási évi bérösszeg 48000 korona

Bánatpénzül ennek 10 %-a, vagyis 4800 korona teendő le az árverés megkezdése előtt, készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban.

Árverés 1914. évi január hó 15-én d. e. 10 órakor tartatik meg Nagyenyeden a Bethlen-kollégium jószág-igazgatósági hivatalában a hol a részletes árverési es bér-leti feltételek a hivatalos órák alatt, korábban is meg-tudhatók.

Írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtatnak, ha azok a szóbeli árverés megkezdése előtt adatnak be startalmazzák a szabályszerű bánatpénzt.

Nagyenyed, 1913 december 12.

Rick Béla,
jószágigazgató.

Haszonbéri hirdetmény.

A Magyarországi Unitárius Egyház Jóságfelügyelősége közhírré teszi, hogy a Kisküküllőmegyében BUN községben (Segesvártól 7 kilométerre) fekvő és tagosítás rendjén most ki-szakított mezőgazdasági birtok, melynek területe:

szántó föld	433 hold	80 öl
rét	242 „	914 „
komló	6 „	— „
kert	24 „	1,491 „
szőlő	3 „	789 „
legelő	99 „	791 „
erdő	365 „	1,151 „
terméktelen	13 „	892 „
Összesen :	1.389 hold	434 öl

1914 április 1-től kezdve 6 évre esetleg hosszabb időre haszonbérbe kiadó.

Az írásbeli zárt haszonbéri ajánlatok 1914 január 20 án d. e. 11 óráig adandók be a Magyarországi Unitárius Egyház pénztári hivatalánál: Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 12. szám.

A haszonbéri feltételek a pénztári hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az erdőkből haszonbérlet tárgyát csak az évenkénti üzem-terv szerinti vágás képezi.

Haszonbéri ajánlatok tehetők külön csak a mezőgazdasági részre vagy az erdővel együtt.

Kolozsvárt, 1913 december hó 18-án.

A Magyarországi Unitárius Egyház Jóságigazgatósága.

3032

3030